

PREZENTACIJA ZA PRIPREMU STRUČNOG ISPITA ZA KOORDINATORA ZAŠTITE NA RADU

Izrada ovog priručnika sufinancirana je sredstvima Europske unije iz Europskog socijalnog fonda u okviru Operativnog programa Učinkoviti Ljudski potencijali 2014.-2020., u sklopu projekta Razvoj sustava e-učenja, upravljanja i praćenja zaštite na radu

Sadržaji koji se prikazuju u priručniku isključiva su odgovornost Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike – Uprave za rad i zaštitu na radu

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike – Uprava za rad i zaštitu na radu, Zagreb, Ulica grada Vukovara 78, tel.: +385 1 6106641, www.mrosp.gov.hr

Više informacija o EU fondovima: www.struktturnifondovi.hr

Priprema za polaganje stručnog ispita

Uvod

Građevinarstvo je jedna od djelatnosti s najvećim rizicima

- Prema zadnjim dostupnim podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje tijekom 2020. godine je u građevinarstvu ozlijeđeno 1313 radnika, od čega na mjestu rada 1262 što čini 10,17% radnika zaposlenih u građevinarstvu.

Gospodarska djelatnost (NKD -2007)	Ukupno		Stopa ukupnih ONR na 1000 zaposlenih	Na mjestu rada u djelatnosti		Stopa ONR na mjestu rada na 1000 zaposlenih
	N	%		N	%	
F Građevinarstvo	1 313	9,10	11,01	1 262	10,17	10,58

- Prema istom izvoru (HZZO podaci za 2019.), u građevinarstvu je smrtno stradalo 12 osoba.

1. PROPISI U PODRUČJU ZAŠTITE NA RADU I U PODRUČJU GRADNJE GRAĐEVINA

Nekoliko Zakona uređuje tematiku u području građevinarstva, to su prije svega:

- Zakon o zaštiti na radu (N.N. br. 71/14., 118/14., 94/18. i 96/18.)
- Zakona o gradnji (N.N. br. 153/13., 20/17., 39/19. i 125/19.)
- Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje (N.N. br. 78/15., 118/18. i 110/19.)
- Zakon o Državnom inspektoratu (N.N. br. 115/18., 117/21.)

Osim navedenih zakona potrebno je proučiti i niz Pravilnika koji su doneseni na temelju ovih Zakona a koji se nalaze u Prilogu ove prezentacije

1.1. Opći pojmovi u području zaštite na radu

(1/5)

Opći pojmovi

- definirani su odredbama [Zakona o zaštiti na radu \(N.N. br. 71/14., 118/14., 94/18. i 96/18.\)](#)
- Zaštita na radu je sustav pravila, načela, mjera, postupaka i aktivnosti, čijom se organiziranom primjenom ostvaruje i unapređuje sigurnost i zaštita zdravlja na radu, s ciljem sprječavanja rizika na radu, ozljeda na radu, profesionalnih bolesti, bolesti u vezi s radom te ostalih materijalnih i nematerijalnih šteta na radu i u vezi s radom.
- Radilište je privremeno ili pokretno mjesto rada, kao što je gradilište, šumarsko radilište, mjesto gradnje broda te mjesta na kojima se obavljaju privremeni radovi na održavanju, rušenju i popravcima, poljoprivredni radovi i radovi na istraživanju i iskorištavanju mineralnih sirovina.
- Mjesto rada je svako mjesto na kojemu radnici i osobe na radu moraju biti, ili na koje moraju ići, ili kojemu imaju pristup tijekom rada zbog poslova koje obavljaju za poslodavca, kao i svaki prostor, odnosno prostorija koju poslodavac koristi za obavljanje poslova i koja je pod njegovim izravnim ili neizravnim nadzorom.

1.1. Opći pojmovi u području zaštite na radu

(2/5)

- Sredstva rada su građevine namijenjene za rad s pripadajućim instalacijama, uređajima i opremom, prometna sredstva i radna oprema.
- Radna oprema su strojevi i uređaji, postrojenja, sredstva za prijenos i prijevoz tereta i alati te skele i druga sredstva za povremeni rad na visini.
- Poslodavac je fizička ili pravna osoba za koju radnik, odnosno osoba na radu obavlja poslove.
- Radnik je fizička osoba koja u radnom odnosu obavlja poslove za poslodavca.
- Osoba na radu je fizička osoba koja nije u radnom odnosu kod tog poslodavca, ali za njega obavlja određene aktivnosti, odnosno poslove (osoba na stručnom osposobljavanju za rad; osoba na sezonskom radu za obavljanje privremenih, odnosno povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi; osoba koja radi na određenim poslovima u skladu s posebnim propisom; redoviti student i redoviti učenik srednjoškolske ustanove na radu u skladu s posebnim propisom; osoba koja radi kao volonter, naučnik, student i učenik na praksi, osoba koja radi u vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili odgojne mjere i slično).

1.1. Opći pojmovi u području zaštite na radu

(3/5)

- Druga osoba je osoba koja se po bilo kojoj osnovi rada nalazi na mjestu rada (poslovni suradnik, davatelj usluga i dr.).
- Stručnjak zaštite na radu je radnik kojeg je poslodavac odredio za obavljanje poslova zaštite na radu i koji ispunjava propisane uvjete za obavljanje tih poslova.
- Ovlaštenik je radnik kojemu je poslodavac, neovisno o drugim ugovorenim poslovima, dao ovlaštenja za provedbu zaštite na radu.
- Radni okoliš čine fizikalni, kemijski i biološki čimbenici na mjestu rada i u njegovom okruženju.
- Ozljeda na radu je ozljeda radnika nastala u prostoru poslodavca u kojemu obavlja rad, ili ga tijekom rada koristi, ili mu može pristupiti, odnosno u drugom prostoru koji nije prostor poslodavca, ali radnik u njemu obavlja rad.

1.1. Opći pojmovi u području zaštite na radu

(4/5)

- Poslovi s posebnim uvjetima rada su poslovi pri čijem obavljanju radnik koji radi na tim poslovima mora, osim općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa, ispunjavati propisane posebne uvjete koji se odnose na dob, stručnu osposobljenost, zdravstveno stanje, odnosno psihičku sposobnost.
- Procjena rizika je postupak kojim se utvrđuje razina opasnosti, štetnosti i napora u smislu nastanka ozljede na radu, profesionalne bolesti, bolesti u svezi s radom te poremećaja u procesu rada koji bi mogao izazvati štetne posljedice za sigurnost i zdravlje radnika. Rizik je umnožak vjerojatnosti nastanka opasnog ili štetnog događaja i štetnosti toga događaja, odnosno njegove posljedice.
- Opasnosti su svi uvjeti na radu i u vezi s radom, koji mogu ugroziti sigurnost i zdravlje radnika. Sukladno [Pravilniku o izradi procjene rizika \(N.N. br. 112/14 i 129/19\)](#) opasnosti su podijeljene na mehaničke opasnosti, opasnosti od padova, opasnosti od električna struje, opasnosti od požara i eksplozija i termičke opasnosti.

1.1. Opći pojmovi u području zaštite na radu

(5/5)

- Štetnosti su svi uvjeti na radu i u vezi s radom koje mogu uzrokovati oštećenje zdravlja radnika i drugih osoba koje su im izložene. Dijele se na kemijske, biološke (zarazni materijal, zaraženi ljudi, zaražene životinje, opasne biljke, opasne životinje) i fizikalne štetnosti (buka, vibracije, promijenjeni tlak, nepovoljni klimatski i mikroklimatski uvjeti, ionizirajuće zračenje, neionizirajuće zračenje, osvjetljenje)
- Napori su statodinamički, psihofiziološki napori, napori vida i napori govora, koji mogu uzrokovati oštećenje zdravlja radnika koji su im izloženi.
- Profesionalnom bolešću prema [Zakonu o listi profesionalnih bolesti \(N.N. br. 162/98., 107/07.\)](#) smatra se bolest za koju se dokaže da je posljedica djelovanja štetnosti u procesu rada i/ili radnom okolišu, odnosno bolest za koju je poznato da može biti posljedica djelovanja štetnosti koje su u svezi s procesom rada i/ili radnim okolišem, a intenzitet štetnosti i duljina trajanja izloženosti toj štetnosti je na razini za koju je poznato da uzrokuje oštećenje zdravlja

1.2. Važeći propisi koji uređuju gradnju građevina

Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje

Zakonom je regulirano:

- Obavljanje stručnih poslova i djelatnosti prostornog uređenja, projektiranja i/ili stručnog nadzora građenja, upravljanja projektom gradnje te ispitivanja i prethodnih istraživanja se uređuje
- Pod **obavljanjem stručnih poslova prostornog uređenja** podrazumijeva se izrada nacрта prostornih planova i nacрта izvješća o stanju u prostoru te obavljanje poslova u vezi s pripremom i donošenjem prostornih planova i izvješća o stanju u prostoru.
- Pod **obavljanjem poslova projektiranja** podrazumijeva se obavljanje svih poslova u izradi idejnog, glavnog, izvedbenog, tipskog projekta, utvrđivanja ispunjavanja temeljnih zahtjeva za građevinu, projekta uklanjanja građevine i projekta postojećeg stanja građevine, propisanih posebnim zakonima kojima se uređuje područje prostornog uređenja i područje gradnje, te propisima donesenim na temelju tih zakona.

Poslove projektiranja u svojstvu odgovorne osobe (projektanta i/ili glavnog projektanta) obavljati ovlašteni arhitekt ili ovlašteni inženjer sukladno propisima udruživanja u Komore

1.2. Važeći propisi koji uređuju gradnju građevina

Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje

- Pod **obavljanjem poslova stručnog nadzora** građenja podrazumijeva se obavljanje svih poslova koje, prema posebnom zakonu kojim se uređuje područje gradnje, obavlja nadzorni inženjer.

Poslove stručnog nadzora građenja u svojstvu odgovorne osobe (nadzornog inženjera) u okviru zadaća svoje struke može obavljati ovlašteni arhitekt ili ovlašteni inženjer sukladno posebnom zakonu kojim se uređuje udruživanje u Komoru.

- Pod **obavljanjem djelatnosti građenja** podrazumijeva se izvedba građevinskih i drugih radova (pripremni, zemljani, konstrukterski, instalaterski, završni te ugradnja građevnih proizvoda, postrojenja ili opreme) kojima se gradi nova građevina, rekonstruira, uklanja i održava postojeća građevina.
- Pod **obavljanjem djelatnosti upravljanja projektom gradnje** podrazumijeva se obavljanje u ime i za račun investitora poslova financijskog, pravnog i tehničkog savjetovanja u vezi s projektiranjem, građenjem, uporabom i uklanjanjem građevina te drugi poslovi propisani ovim Zakonom.

1.2. Važeći propisi koji uređuju gradnju građevina

Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje

- Pod **obavljanjem djelatnosti ispitivanja** podrazumijeva se obavljanje poslova ispitivanja materijala, određenih dijelova ili cijele građevine u svrhu provjere, odnosno dokazivanja temeljnih zahtjeva za građevinu i/ili drugih zahtjeva, odnosno uvjeta, predviđenih glavnim projektom ili izvješćem o obavljenoj kontroli projekta te kontrolna ispitivanja materijala koja se provode na temelju posebnih propisa, projekta građevine ili sumnje, a koji su od važnosti za projektiranje, građenje i uporabu određene građevine.
- Pod **obavljanjem djelatnosti prethodnih istraživanja** podrazumijeva se utvrđivanje uvjeta za građenje, utvrđivanje stanja materijala i građevine te uređaja i instalacija u odnosu na ispunjavanje temeljnih zahtjeva za građevinu.

Odgovarajuće struke, u smislu ovoga Zakona, su arhitektonska, građevinska, strojarska i elektrotehnička struka.

1.2. Važeći propisi koji uređuju gradnju građevina

Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje

▪ **Ovlašteni voditelj građenja**

- Poslove voditelja građenja u svojstvu odgovorne osobe može obavljati ovlašteni voditelj građenja, sukladno posebnom zakonu kojim se uređuje udruživanje u Komoru.
- Kao odgovornu osobu za vođenje građenja, odnosno vođenje radova, izvođač imenuje glavnog inženjera gradilišta, inženjera gradilišta i/ili voditelja radova. Za glavnog inženjera gradilišta, inženjera gradilišta i/ili voditelja radova može imenovati fizička osoba arhitektonske, građevinske, strojarske ili elektrotehničke struke koja ispunjava uvjete propisane posebnim zakonom kojim se uređuje udruživanje u Komoru.
- Ovlašteni voditelj građenja može, voditi građenje, odnosno izvođenje građevinskih i drugih radova kojima se gradi nova građevina, rekonstruira, održava ili uklanja postojeća građevina. Ovlašteni voditelj građenja može, u okviru zadaća svoje struke, obavljati poslove ovlaštenog voditelja radova.

1.2. Važeći propisi koji uređuju gradnju građevina

Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje

▪ Voditelj radova

- **Za voditelja radova** može se imenovati i fizička osoba koja je stekla akademski naziv magistar inženjer struke koja nije određena u gore navedenim strukama ako je nastavni program prema kojem je završila studij primjeren obavljanju poslova vođenja tih radova i koja ispunjava druge uvjete propisane posebnim zakonom kojim se uređuje udruživanje u Komoru.
- Ovlašteni voditelj radova može voditi izvođenje građevinskih i drugih radova: pripremnih, zemljanih, konstruktorskih, instalaterskih, završnih te ugradnju građevnih proizvoda, opreme ili postrojenja.
- **Za voditelja manje složenih radova** može se imenovati osoba koja je završila srednju školu po programu za tehničara odgovarajuće struke (razina 4.2 Hrvatskog kvalifikacijskog okvira) i ima najmanje deset godina radnog iskustva u struci i položen stručni ispit.

1.2. Važeći propisi koji uređuju gradnju građevina

Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje

▪ Izvođač

- Graditi i/ili izvoditi radove na građevini može pravna osoba ili fizička osoba obrtnik, registrirana za obavljanje djelatnosti građenja, odnosno za izvođenje pojedinih radova (u daljnjem tekstu: izvođač) koja ispunjava uvjete propisane navedenim. **Izvođač mora u obavljanju djelatnosti građenja imati zaposlenog ovlaštenog voditelja građenja i/ili ovlaštenog voditelja radova.**
- Izvođač je dužan osigurati da obavljanje poslova građenja bude u skladu s temeljnim načelima i pravilima koja trebaju poštivati ovlašteni voditelji građenja i ovlašteni voditelji radova.
- **Izvođač ne smije biti uključen u provođenje stručnog nadzora građenja iste građevine.**
- **Iznimno fizička osoba investitor** koja ima završen preddiplomski stručni studij ili preddiplomski sveučilišni studij arhitektonske ili građevinske struke i ima položen stručni ispit za poslove u graditeljstvu može sam graditi obiteljsku kuću koja je u cijelosti namijenjena za stanovanje ili u kojoj je više od 70 % građevinske (bruto) površine namijenjeno za stanovanje i koja ima najviše dvije stambene jedinice, ako je to za njegove vlastite potrebe.

1.2. Važeći propisi koji uređuju gradnju građevina

Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje

▪ Voditelj projekta

- Voditelj projekta može biti fizička osoba koja: **ima najmanje osam godina radnog iskustva** na odgovarajućim poslovima s obrazovanjem iz područja arhitekture, građevinarstva, elektrotehnike ili strojarstva, koja je završila preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij kojim se stječe akademski naziv magistar, magistar inženjer ili koja je uspješno završila odgovarajući specijalistički diplomski stručni studij iz navedenih područja kojim se stječe stručni naziv stručni specijalist inženjer ako je tijekom cijelog svog studija stekla najmanje 300 ECTS bodova, odnosno koja je na drugi način propisan posebnim propisom stekla odgovarajući stupanj obrazovanja i **koja ima potrebna znanja iz područja upravljanja projektima**.
- Voditelj projekta ima potrebna znanja iz područja upravljanja projektima ako ima: međunarodno priznatu ovjeru sposobnosti za upravljanje projektom ili obrazovanje iz područja arhitekture, građevinarstva, elektrotehnike ili strojarstva s obrazovnim programom koji uključuje najmanje 30 ECTS bodova iz područja relevantnih za upravljanje projektima gradnje.

1.2. Važeći propisi koji uređuju gradnju građevina

Zakon o gradnji

▪ Zakonom se uređuje:

- projektiranje,
- građenje,
- uporaba i održavanje građevina te
- provedba upravnih i drugih postupaka s tim u vezi
- na rekonstrukciju, održavanje i uklanjanje građevine

Ne primjenjuje se na:

- gradnju rudarskih objekata i postrojenja određenih posebnim zakonom,
- gradnju vojnih građevina određenih posebnim propisima i
- gradnju drugih građevina određenih posebnim zakonom.

1.2. Važeći propisi koji uređuju gradnju građevina

Zakon o gradnji

- Ovim zakonom **detaljnije se uređuju:**
  - temeljni zahtjevi za građevinu
  - energetska svojstva građevine
  - sudionici u gradnji
  - pojedinosti vezane uz projektnu dokumentaciju
  - tijela nadležna za izdavanje građevinske i uporabne dozvole
  - građenje građevina
  - uporaba, evidentiranje, održavanje i uklanjanje građevina
  - nadzor nad provedbom Zakona

1.2. Važeći propisi koji uređuju gradnju građevina

Zakon o gradnji

Definicije:

- **Gradnja** je projektiranje i građenje građevina te stručni nadzor građenja.
- **Gradilište** je zemljište i/ili građevina, uključivo i privremeno zauzete površine, na kojima se izvodi građenje ili radovi potrebni za primjenu odgovarajuće tehnologije građenja i zaštitu.
- **Građenje** je izvedba građevinskih i drugih radova (pripremni, zemljani, konstruktorski, instalaterski, završni te ugradnja građevnih proizvoda, opreme ili postrojenja) kojima se gradi nova građevina, rekonstruira, održava ili uklanja postojeća građevina.
- **Građevina** je građenjem nastao i s tlom povezan sklop, izveden od svrhovito povezanih građevnih proizvoda sa ili bez instalacija, sklop s ugrađenim postrojenjem, samostalno postrojenje povezano s tlom ili sklop nastao građenjem.
- **Iskolčenje građevine** je geodetski prijenos tlocrta vanjskog obrisa, odnosno osi građevine koja će se graditi, na teren unutar građevne čestice, odnosno obuhvata zahvata u prostoru koji izvodi ovlašteni inženjer geodezije sukladno posebnom propisu.

1.2. Važeći propisi koji uređuju gradnju građevina

Zakon o gradnji

- **Održavanje građevine** je izvedba građevinskih i drugih radova na postojećoj građevini radi očuvanja temeljnih zahtjeva za građevinu tijekom njezina trajanja, kojima se ne mijenja usklađenost građevine s lokacijskim uvjetima u skladu s kojima je izgrađena.
- **Rekonstrukcija** građevine je izvedba građevinskih i drugih radova na postojećoj građevini kojima se utječe na ispunjavanje temeljnih zahtjeva za tu građevinu ili kojima se mijenja usklađenost te građevine s lokacijskim uvjetima u skladu s kojima je izgrađena (dograđivanje, nadograđivanje, uklanjanje vanjskog dijela građevine, izvođenje radova radi promjene namjene građevine ili tehnološkog procesa i sl.), odnosno izvedba građevinskih i drugih radova na ruševini postojeće građevine.
- **Uklanjanje građevine** ili njezina dijela je izvedba radova razgradnje građevine ili njezina dijela s mjesta na kojem se nalazi, uključivo i gospodarenje zatečenim otpadom u građevini i na građevnoj čestici, te građevnog materijala i građevnog otpada nastalog razgradnjom građevine sukladno propisima koji uređuju gospodarenje otpadom, te dovođenje građevne čestice, odnosno zemljišta na kojemu se nalazila građevina u uredno stanje.

1.2. Važeći propisi koji uređuju gradnju građevina

Zakon o gradnji

- **Postojeća građevina** je građevina izgrađena na temelju građevinske dozvole ili drugog odgovarajućeg akta i svaka druga građevina koja je prema ovom ili posebnom zakonu s njom izjednačena.
- **Posebni uvjeti** su uvjeti za građenje koje u slučaju propisanom posebnim propisom u svrhu provedbe tog propisa javnopravno tijelo utvrđuje na način propisan ovim Zakonom, odnosno posebnim zakonom kojim se uređuje prostorno uređenje, osim uvjeta koji se utvrđuju u postupku procjene utjecaja na okoliš i u postupku ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu.
- **Katastar** je katastar zemljišta, odnosno katastar nekretnina prema posebnom zakonu koji uređuje državnu izmjeru i katastar nekretnina.
- **Javnopravna tijela** su tijela državne uprave, druga državna tijela, upravni odjeli, odnosno službe velikih gradova, Grada Zagreba i županija nadležni za obavljanje poslova iz određenih upravnih područja te pravne osobe koje imaju javne ovlasti, određeni posebnim zakonima, koji utvrđivanjem posebnih uvjeta, odnosno potvrđivanjem projekta na način propisan ovim Zakonom sudjeluju u gradnji građevina.

1.2. Važeći propisi koji uređuju gradnju građevina

Zakon o gradnji

- **Potvrda glavnog projekta** je potvrda da je glavni projekt izrađen u skladu s posebnim propisima i/ili posebnim uvjetima koju izdaje javnopravno tijelo u slučajevima propisanim posebnim zakonom na način propisan ovim Zakonom.
- **Energetsko svojstvo zgrade** je izračunata ili izmjerena količina energije potrebna za zadovoljavanje potreba za energijom prilikom karakteristične uporabe zgrade, a koja među ostalim uključuje energiju koja se koristi za grijanje, hlađenje, ventilaciju, pripremu tople vode i osvjetljenje.
- **Zgrada gotovo nulte energije** je zgrada koja ima vrlo visoka energetska svojstva. Ta gotovo nulta, odnosno vrlo niska količina energije trebala bi se u vrlo značajnoj mjeri pokrivati energijom iz obnovljivih izvora, uključujući energiju iz obnovljivih izvora koja se proizvodi na zgradi ili u njezinoj blizini, a za koju su zahtjevi utvrđeni posebnim propisom.

1.2. Važeći propisi koji uređuju gradnju građevina

Zakon o gradnji (N.N. br. 153/13., 20/17., 39/19. i 125/19.)

Građevine i radovi na tim građevinama obzirom na zahtjevnost postupaka u vezi s gradnjom razvrstavaju se:

- 1. skupina – građevine koje se planiraju Državnim planom prostornog razvoja
- 2.a skupina – građevine za koje se utvrđuju posebni uvjeti i provodi postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš, postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš i/ili ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu
- 2.b skupina – građevine za koje se utvrđuju posebni uvjeti, a ne provodi postupak donošenja rješenja o prihvatljivosti zahvata za okoliš, odnosno postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš i/ili ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu
- 3.a skupina – građevine za koje se ne utvrđuju posebni uvjeti
- 3.b skupina – zgrade stambene namjene čija građevinska (bruto) površina ne prelazi 400 m² i zgrade poljoprivredne namjene čija građevinska (bruto) površina ne prelazi 600 m², za koje se ne utvrđuju posebni uvjeti.

Od zahtjevnijih prema manje zahtjevnima.

1.3. Obveza ispunjavanja temeljnih i drugih zahtjeva za građevinu

Svaka građevina mora ispunjavati određene zahtjeve vezane uz:

- Mehaničku otpornost i stabilnost
- Sigurnost u slučaju požara
- Higijenu, zdravlje i okoliš
- Sigurnost i pristupačnost tijekom uporabe
- Zaštitu od buke
- Gospodarenje energijom i očuvanje topline
- Održivu uporaba prirodnih izvora
- Zahtjeve energetske učinkovitosti

1.4. Odredbe u vezi s projektiranjem

Osnovni pojmovi u vezi s projektiranjem

- **Projektant** je fizička osoba koja prema posebnom zakonu ima pravo uporabe strukovnog naziva ovlašteni arhitekt ili ovlašteni inženjer.
  - **Projektant je odgovoran** da projekt koji je izradio ispunjava propisane uvjete, da je građevina projektirana u skladu s lokacijskom dozvolom, odnosno uvjetima za građenje građevina propisanim prostornim planom te da ispunjava temeljne zahtjeve za građevinu, zahtjeve propisane za energetska svojstva zgrada i druge propisane zahtjeve i uvjete.
  - Projektant koji je izradio izmjene i/ili dopune glavnog projekta, odnosno izvedbenog projekta odgovoran je za cijeli glavni projekt, odnosno izvedbeni projekt.

1.4. Odredbe u vezi s projektiranjem

Ako u projektiranju sudjeluje više projektanata, za cjelovitost i međusobnu usklađenost projekata odgovoran je:

- **Glavni projektant.**

- Glavni projektant može biti istodobno i projektant jednog od dijelova glavnog projekta.
- **Glavni projektant koji ispunjava uvjete propisane posebnim propisom može prilikom izrade projekta biti koordinator zaštite na radu.**
- Glavnog projektanta određuje investitor ugovorom o projektiranju ili druga osoba određena tim ugovorom.

Projektiranje, kontrolu i nostrifikaciju projekata, građenje i stručni nadzor građenja **investitor mora pisanim ugovorom povjeriti osobama koje ispunjavaju uvjete za obavljanje tih djelatnosti** prema posebnom zakonu, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

1.5. Poznavanje sadržaja i izrade elaborata zaštite na radu

- Odredbama članka 73. Zakona o zaštiti na radu propisano je **investitorima i projektantima**:
  - da prigodom izrade **glavnog projekta za izgradnju građevina namijenjenih za rad** moraju primijeniti pravila zaštite na radu,
  - u postupku izdavanja **građevinske dozvole** moraju dostaviti tijelu **nadležnom za poslove građenja elaborat zaštite na radu** koji obuhvaća i razrađuje način primjene pravila zaštite na radu pri korištenju građevina namijenjenih za rad.
- Elaborat zaštite na radu daje prikaz svih tehničkih rješenja za primjenu pravila zaštite na radu, koja su predviđena u odgovarajućim projektima. U smislu propisa ovaj elaborat zaštite treba izraditi za sve građevine namijenjene radu s njma pripadajućim pomoćnim prostorijama (skladišta, sanitarne prostorije, ambulante, prostorije za odmor i dr.), komunikacijskim površinama, instalacijama i uređajima.

1.5. Poznavanje sadržaja i izrade elaborata zaštite na radu

Propisani sadržaj elaborata

- Pri izradi elaborata zaštite na radu treba se pridržavati propisanih sadržaja:
  - naziv, namjena i lokacija projektirane građevine;
  - naziv i adresa investitora, te naziv i adresa projektantskog ureda;
  - popis projekata i imena projektanata koji su sudjelovali u izradi glavnog projekta;
  - isprava investitora o imenovanju koordinatora I;
  - opis građevine i tehnoloških procesa koji će se u njoj obavljati;
  - primijenjene propise zaštite na radu

1.5. Poznavanje sadržaja i izrade elaborata zaštite na radu

Propisani sadržaj elaborata

- predvidiv broj radnika prema spolu;
- općenite opasnosti, štetnosti i uvjete rada u građevini
- radne postupke koji imaju utjecaja na stanje u radnom i životnom okolišu
- opasnosti i štetnosti iz procesa rada
- ergonomsku prilagodbu mjesta rada,
- tehnička rješenja koja omogućavaju osobi s invaliditetom pristup građevini
- popis opasnih radnih tvari štetnih po zdravlje
- popis odredbi propisa u području zaštite na radu

1.5. Poznavanje sadržaja i izrade elaborata zaštite na radu

- Nije izravno propisano tko izrađuje elaborat zaštite na radu jer bi se time umanjila već propisana odgovornost glavnog projektanta za usklađenost glavnog projekta, ali je za izvršenje odgovorno projektantsko društvo i glavni projektant sukladno odredbama članka 52. Zakona o gradnji.
- Ako je elaborat zaštite na radu izradila treća osoba, glavni projektant i koordinator su obvezni provjeriti jesu li u opisima, nacrtima i proračunima na propisani način primijenjene sve mjere zaštite na radu i jesu li sukladne onima opisanima u elaboratu.

Investitor, njegov pravni sljedbenik, odnosno vlasnik građevine
dužan je trajno čuvati glavni i izvedbeni projekt
(pa tako i **elaborat zaštite na radu**)
zajedno s građevinskom dozvolom,
sukladno odredbama članka 65. st. 1. Zakona o gradnji.

- Glavni projekt zajedno s građevinskom dozvolom dužno je trajno čuvati upravno tijelo, odnosno Ministarstvo.

1.5. Poznavanje oblika i sadržaja elaborata zaštite od požara

- Elaborat zaštite od požara izrađuju ovlaštene osobe.
- Način davanja, produživanja i oduzimanja ovlaštenja za izradu elaborata za zaštitu od požara za građevine, te isprave i način dokazivanja činjenica na temelju kojih se ovlaštenje daje propisuje [Pravilnik o ovlaštenjima za izradu elaborata zaštite od požara \(N.N. br. 141/2011.\)](#).
- Ovlaštenje se daje fizičkoj osobi koja ispunjava uvjete propisane Zakonom o zaštiti od požara (N.N. br. 92/10.). Ovlaštenje se daje na rok od 5 godina.
- Sadržaj elaborata zaštite od požara za građevine koji služi kao podloga za izradu svih vrsta projekata glavnog projekta prema posebnom propisu definiran je [Pravilnikom o sadržaju elaborata zaštite od požara \(N.N. br. 51/2012.\)](#).
- Elaborat predstavlja skup podataka o sustavnoj zaštiti od požara građevine, a sastoji se od tekstualnog dijela (općeg i stručnog) i grafičkih priloga.
- Elaborati zaštite od požara obvezno se prilažu zahtjevima za izdavanje potvrde glavnog projekta ili građevinske dozvole.

1.7. Odredbe u vezi s građevinskom dozvolom

- **Građenju građevine** može se pristupiti **na temelju pravomoćne građevinske dozvole**,
- graditi se mora u skladu s tom dozvolom.
- Građevina izgrađena bez građevinske dozvole, kao i građevina za koju se vodi postupak obustave građenja ili uklanjanja građevine prema posebnom zakonu ne smije se priključiti na komunalne vodne građevine.
- Javnost i zainteresirana javnost obavještava se za građevinu razvrstanu u 2.a skupinu građevina putem elektroničke oglasne ploče o podnesenom zahtjevu za izdavanje građevinske dozvole, sadržaju tog zahtjeva, podnesenim dokumentima uz taj zahtjev, izdanim potvrđama glavnog projekta i o izdanoj građevinskoj dozvoli za građenje te građevine.
- **Građevinska dozvola za građenje građevine objavljuje se radi upoznavanja javnosti i zainteresirane javnosti na elektroničkoj oglasnoj ploči najmanje 30 dana.**

1.7. Odredbe u vezi s građevinskom dozvolom

Zahtjev za izdavanje građevinske dozvole (1/3)

- **Zahtjev za izdavanje građevinske dozvole podnosi investitor. Zahtjevu za izdavanje građevinske dozvole za koju se prema posebnom zakonu ne izdaje lokacijska dozvola investitor prilaže:**
  - glavni projekt u elektroničkom obliku
  - ispis glavnog projekta ovjeren od projektanata i glavnog projektanta ako je u njegovoj izradi sudjelovalo više projektanata
  - iskaznicu energetske svojstava zgrade u elektroničkom obliku, potpisanu elektroničkim potpisom
  - ispis Iskaznice energetske svojstava zgrade ovjerene od projektanata i glavnog projektanta ako je u njezinoj izradi sudjelovalo više projektanata.

1.7. Odredbe u vezi s građevinskom dozvolom

Zahtjev za izdavanje građevinske dozvole (2/3)

- pisano izvješće o kontroli glavnog projekta, ako je kontrola propisana
- potvrdu o nostrifikaciji glavnog projekta, ako je projekt izrađen prema stranim propisima
- dokaz pravnog interesa za izdavanje građevinske dozvole
- dokaz da može biti investitor (koncesija, suglasnost ili drugi akt propisan posebnim propisom) ako se radi o građevini za koju je posebnim zakonom propisano tko može biti investitor i
- dokaz da je vlasnik građevinskog zemljišta ispunio svoju dužnost prijenosa dijela zemljišta u vlasništvo jedinice lokalne samouprave, odnosno dužnosti sklapanja ugovora o osnivanju služnosti provoza i/ili prolaza, propisane posebnim zakonom kojim se uređuje prostorno uređenje, ako takva dužnost postoji.

1.7. Odredbe u vezi s građevinskom dozvolom

Zahtjev za izdavanje građevinske dozvole (3/3)

- **Zahtjevu za izdavanje građevinske dozvole za građevinu za koju se prema posebnom zakonu izdaje lokacijska dozvola investitor uz gore navedene dokumente prilaže i:**
  - lokacijsku dozvolu i
  - parcelacijski elaborat
- **Ranije navedena Dokumentacija može se podnijeti u elektroničkom obliku i elektroničkim putem.**

1.7. Odredbe u vezi s građevinskom dozvolom

Izdavanje građevinske dozvole (1/3)

- **Građevinska dozvola** izdaje se za:
  - građenje cijele građevine
  - izvođenje radova na postojećoj građevini propisanih Zakonom
  - građenje jedne ili više cjelovitih građevina složene građevine (etapa) određenih lokacijskom dozvolom ili
  - jednu ili više faza pojedine građevine određenih lokacijskom dozvolom.
- **Građenje do određenog stupnja dovršenosti**
  - **Na zahtjev investitora građevinska dozvola za građenje zgrade stambene, poslovne ili stambeno-poslovne namjene može se izdati i bez dijela glavnog projekta** kojim se daje tehničko rješenje završne obrade ploha podova, zidova i stropova, nenosivih pregradnih zidova, razvoda instalacija pojedinačnoga stambenog, odnosno poslovnog prostora unutar te građevine.

1.7. Odredbe u vezi s građevinskom dozvolom

Izdavanje građevinske dozvole (2/3)

Za dovršetak građenja građevine, ako se radovima na tom dovršenju ne mijenja usklađenost građevine s utvrđenim lokacijskim uvjetima, **potrebno je imati glavni projekt.**

Stranke u postupku izdavanja građevinske dozvole i poziv za uvid u spis predmeta

- Stranka u postupku građevinske dozvole je investitor, vlasnik nekretnine za koju se izdaje građevinska dozvola i nositelj drugih stvarnih prava na toj nekretnini te vlasnik i nositelj drugih stvarnih prava na nekretnini koja neposredno graniči s nekretninom za koju se izdaje građevinska dozvola. Tijelo graditeljstva dužno je stranki, prije izdavanja građevinske dozvole, **pružiti mogućnost uvida u spis predmeta radi izjašnjenja.**
- Ako se građevinska dozvola izdaje za građenje građevine koja neposredno graniči **s više od deset nekretnina**, odnosno ako se građevinska dozvola izdaje za građenje građevine na građevnoj čestici koja se formira od deset ili više nekretnina ili za građenje građevine unutar obuhvata zahvata u prostoru koji se sastoji od deset ili više nekretnina, stranke se radi uvida u spis predmeta pozivaju **javnim pozivom koji se objavljuje na oglasnoj ploči tijela graditeljstva i na elektroničkoj oglasnoj ploči.**

1.7. Odredbe u vezi s građevinskom dozvolom

Izdavanje građevinske dozvole (3/3)

- Ako se građevinska dozvola izdaje za građenje građevine koja neposredno graniči **s deset nekretnina ili manje,**

poziv za uvid u spis predmeta dostavlja se strankama osobnom dostavom,

osim u slučaju u kojem je takva dostava nemoguća ili neprikladna, a osobito osobama čija adresa nije upisana u zemljišnoj knjizi niti katastru, nepoznatim nasljednicima i osobama nepoznata boravišta, odnosno sjedišta,

Njima se poziv dostavlja na način propisan za javni poziv.

Stranka koja se **ne odazove javnom pozivu, odnosno pozivu ne može zbog toga tražiti obnovu postupka izdavanja građevinske dozvole.**

- **Javni poziv** se objavljuje najmanje deset dana prije dana koji je u pozivu određen za uvid.

1.7. Odredbe u vezi s građevinskom dozvolom

Dostava građevinske dozvole

- **Građevinska dozvola, odnosno rješenje o odbijanju zahtjeva za izdavanje građevinske dozvole dostavlja se:**
  - investitoru s glavnim projektom
  - strankama koje su izvršile uvid u spis predmeta ili su se javile tijelu graditeljstva
  - strankama koje nisu izvršile uvid u spis predmeta i nisu se javile tijelu graditeljstva izlaganjem na oglasnoj ploči tijela graditeljstva i na elektroničkoj oglasnoj ploči u trajanju od osam dana.

1.7. Odredbe u vezi s građevinskom dozvolom

Građevinska dozvola za pripremne radove

- Iznimno,
- posebna građevinska dozvola **potrebna je za pripremne radove koji mogu utjecati na život i zdravlje ljudi** ili na stabilnost okolnih građevina i okolnog zemljišta, kao i za građenje privremenih građevina za potrebe organiziranja gradilišta, i to za:
  - asfaltnu bazu, separaciju agregata, tvornicu betona i sl.
  - dalekovod i transformatorsku stanicu koju je potrebno izgraditi radi napajanja gradilišta električnom energijom
  - privremenu zamjensku i spojnu cestu.
- Građevinsku dozvolu izdaje tijelo graditeljstva koje je izdalo građevinsku dozvolu za građevinu za koju se organizira gradilište, istom se mora odrediti rok u kojem se privremena građevina mora ukloniti i uspostaviti primjereni stanje na zemljištu. Građevinska dozvola za privremenu građevinu može se izdati i za građevinu koja nije planirana prostornim planom.

1.7. Odredbe u vezi s građevinskom dozvolom

Važenje građevinske dozvole i rok za dovršenje zgrade

- **Građevinska dozvola prestaje važiti** ako investitor ne pristupi građenju u roku od tri godine od dana pravomoćnosti dozvole.
- Smatra se da je investitor pristupio građenju od dana prijave početka građenja.
- Važenje građevinske dozvole produžuje se na zahtjev investitora jednom za tri godine ako se nisu promijenili uvjeti za provedbu zahvata u prostoru određeni prostornim planom, odnosno lokacijskom dozvolom u skladu s kojima je građevinska dozvola izdana.
- Zgrada, ovisno o skupini u koju je razvrstana, **mora u pogledu vanjskog izgleda i uređenja građevne čestice biti dovršena u slijedećem roku:**
  - zgrada 1. skupine u roku od deset godina
  - zgrada 2.a i 2.b skupine u roku od sedam godina
  - zgrada 3.a i 3.b. skupine u roku od pet godina.
- Rok počinje teći od dana prijave početka građenja.

1.7. Odredbe u vezi s građevinskom dozvolom

Važenje građevinske dozvole i rok za dovršenje zgrade

- Navedeni rokovi ne odnose se na zgrade koje su pojedinačno zaštićeno kulturno dobro.
- Izmjena i/ili dopuna građevinske dozvole nije od utjecaja na propisane rokove.
- **Građevinska dozvola može se po zahtjevu investitora izmijeniti i/ili dopuniti do izdavanja uporabne dozvole.**
- Ako se nakon izdavanja građevinske dozvole **promijeni investitor**, novi investitor je dužan u roku od petnaest dana od dana promjene od tijela graditeljstva zatražiti izmjenju građevinske dozvole u vezi s promjenom imena, odnosno tvrtke investitora.
- **Bez rješenja o promjeni imena, odnosno tvrtke investitora u građevinskoj dozvoli ne smije se graditi građevina za koju je izdana građevinska dozvola.**

1.8. Odredbe u vezi s gradnjom

Prijava početka građenja i iskolčenje

- **Investitor je dužan tijelu graditeljstva, najkasnije u roku od osam dana prije početka građenja, odnosno nastavka radova pisano prijaviti početak građenja.**
- **Tijelo graditeljstva dužno je u roku od pet dana od primitka prijave početka građenja o tome putem elektroničke oglasne ploče obavijestiti:**
  - **Ministarstvo unutarnjih poslova,**
  - **građevinsku inspekciju i**
  - **inspekciju rada**
- **te im tim putem omogućiti uvid u građevinsku dozvolu, glavni projekt i dokaz da je u katastru formirana građevna čestica, ako se gradi građevina za koju se određuje građevna čestica.**

1.8. Odredbe u vezi s gradnjom

Odluka o privremenoj zabrani izvođenja radova

- Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave po prethodno pribavljenom mišljenju turističke zajednice općine, odnosno grada može odlukom za određene vrste građevina, na određenim područjima, odrediti razdoblje iduće kalendarske godine i vrijeme u kojemu se ne mogu izvoditi zemljani radovi i radovi na izgradnji konstrukcije građevine.
- Ova odluka se ne odnosi na:
  - građevine, odnosno radove za čije je građenje, odnosno izvođenje utvrđen interes Republike Hrvatske
  - uklanjanje građevina na temelju rješenja građevinske inspekcije ili odluke drugog tijela državne vlasti
  - građenje građevina, odnosno izvođenje radova u godini u kojoj je odluka stupila na snagu.

1.8. Odredbe u vezi s gradnjom

Uređenje gradilišta

- **Gradilište mora biti uređeno.**
- Privremene građevine i oprema gradilišta moraju biti stabilni te odgovarati propisanim uvjetima zaštite od požara i eksplozije, zaštite na radu i svim drugim mjerama zaštite zdravlja ljudi i okoliša.
- Gradilište mora imati uređene instalacije u skladu s propisima.
- Na gradilištu je potrebno predvidjeti i provoditi mjere:
  - zaštite na radu te ostale mjere za zaštitu života i zdravlja ljudi u skladu s posebnim propisima
  - kojima se onečišćenje zraka, tla i podzemnih voda te buka svodi na najmanju mjeru.

1.8. Odredbe u vezi s gradnjom

Ploča kojom se označava gradilište (1/2)

- Gradilište mora biti označeno pločom koja obvezno sadrži:
  - ime, odnosno tvrtku investitora, projektanta, izvođača i osobe koja provodi stručni nadzor građenja,
  - broj katastarske čestice i katastarske općine na kojoj se građevina gradi te adresa (ako je poznata)
  - naziv i vrstu građevine koja se gradi,
  - naziv tijela koje je izdalo građevinsku dozvolu, klasifikacijsku oznaku, urudžbeni broj, datum izdavanja i pravomoćnosti, odnosno izvršnosti te dozvole,
  - datum prijave početka građenja, kao i naznaku da se radi o kulturnom dobru ako se radovi izvode na građevini upisanoj u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske.
- Poblži sadržaj i izgled ploče kojom se označava gradilište propisuje ministar Pravilnikom o sadržaju i izgledu ploče kojom se označava gradilište (N.N. br. 42/14.).

1.8. Odredbe u vezi s gradnjom

Ploča kojom se označava gradilište (2/2)

- **Postavljanje ploče obvezno je kod:**
  - građenja nove građevine
  - rekonstrukcije postojeće građevine
  - uklanjanja postojeće građevine ili njezinog dijela na temelju projekta uklanjanja
  - građenja ili izvođenja radova koji se izvode na temelju glavnog /tipskog projekta te
  - održavanja postojeće građevine kada je potrebna provedba stručnog nadzora i prijava početka građenja.
- Ploču je obvezan postaviti izvođač odnosno glavni izvođač najkasnije na dan početka građenja.

1.9. Važeći propisi kojima se uređuje i provodi zaštita na radu

Zakon o zaštiti na radu

Izrada elaborata zaštite na radu i imenovanje koordinatora

- investitor je obvezan primjenjivati opća načela prevencije i pravila zaštite na radu usvim fazama projektiranja i pripremi projekta kada se odlučuje o oblikovnim, tehničkim, tehnološkim, odnosno organizacijskim vidovima
- **Pri projektiranju građevina namijenjenih za rad projektant je obvezan u glavnom projektu primijeniti odgovarajuća pravila zaštite na radu.**
- Investitor je obvezan osigurati da se pri projektiranju građevina namijenjenih za rad u skladu s posebnim propisom **izradi elaborat zaštite na radu** koji obuhvaća i razrađuje način primjene pravila zaštite na radu pri korištenju građevina namijenjenih za rad.

1.9. Važeći propisi kojima se uređuje i provodi zaštita na radu

Zakon o zaštiti na radu (N.N. br. 71/14., 118/14., 94/18. i 96/18.) (2/3)

- Investitor, vlasnik građevine, koncesionar ili druga osoba za koju se izrađuje glavni projekt,

mora imenovati jednog ili više koordinatora zaštite na radu:

- Koordinator se imenuje:

- tijekom izrade projekta (Koordinator I)
- tijekom građenja (Koordinator II)

kada radove izvode ili je predviđeno da ih izvode dva ili više izvođača.

- Investitor, vlasnik građevine, koncesionar ili druga osoba koja je po posebnom propisu povjerila izvođenje radova, obvezna je **prije uspostave gradilišta osigurati izradu plana izvođenja radova** u skladu Pravilnikom o zaštiti na radu na privremenim gradilištima NN br. 48/18.

1.9. Važeći propisi kojima se uređuje i provodi zaštita na radu

Zakon o zaštiti na radu (2/3)

- Investitor, vlasnik građevine, koncesionar ili druga osoba koja je po posebnom propisu povjerila izvođenje radova, obvezna je

prije uspostave gradilišta osigurati izradu plana izvođenja radova

- u skladu Pravilnikom o zaštiti na radu na privremenim gradilištima NN br. 48/18.

1.9. Važeći propisi kojima se uređuje i provodi zaštita na radu

Zakon o zaštiti na radu (3/3)

- Novčanom kaznom **kaznit će se** pravna osoba za koju se po posebnom propisu izrađuje projekt, odnosno izvode radovi:
  1. **Ako kao investitor ne osigura da se pri projektiranju izradi elaborat zaštite na radu** koji obuhvaća i razrađuje način primjene pravila zaštite na radu pri korištenju građevina namijenjenih za rad.
  2. **Ako kao investitor, vlasnik građevine, koncesionar ili druga osoba za koju se izrađuje projekt ne imenuje koordinatora zaštite na radu** pri izradi projekta ili tijekom građenja.
  3. **Ako na gradilištu nema plan izvođenja radova ili ako takav plan nema propisani sadržaj.**
- u skladu s odredbom članka 96. Zakona o zaštiti na radu

1.9. Važeći propisi kojima se uređuje i provodi zaštita na radu

Prijava radilišta

Obveze vezane uz prijavu radilišta				
Tko	Uvjeti radilišta	Obveza	Kada	Kome
Privremena radilišta – Čl. 74. Zakona o ZNR				
Poslodavac koji sam obavlja radove na iskorištavanju šuma	Radilište na kojem će radovi trajati duže od pet dana ¹	Dostaviti obavijest*	Najkasnije jedan dan prije početka izvođenja radova	Tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada
Poslodavac koji sam obavlja građevinske radove		Dostaviti prijavu gradilišta		Tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada

*Obavijest mora sadržavati podatke o točnoj lokaciji radilišta, vrsti radova, broju radnika, ovlaštenicima poslodavca i predviđivom roku u kojem će se obavljati radovi.

¹Pravilnikom o zaštiti na radu na privremenim gradilištima, čl. 4. prijava početka izvođenja radova na gradilištu, dostavlja se u slučaju:

- 1) izvođenja posebno opasnih radova iz Dodatka II. ovoga Pravilnika, bez obzira na trajanje radova,
- 2) kada je predviđeno trajanje radova dulje od 10 dana.

1.9. Važeći propisi kojima se uređuje i provodi zaštita na radu

Prijava radilišta

Obveze vezane uz prijavu radilišta zajedničkih radilišta – Čl. 75 Zakona o ZNR				
Tko	Uvjeti radilišta	Obveza	Kada	Kome
Investitor, vlasnik građevine, koncesionar ili druga osoba za koju se izvode radovi na iskorištavanju šuma	na kojem će radovi trajati duže od pet dana i na kojem će radove izvoditi dva ili više izvođača¹	Dostaviti obavijest**	Najkasnije jedan dan prije početka izvođenja radova	Tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada.
Investitor, vlasnik građevine, koncesionar ili druga osoba za koju se izvode građevinski radovi	na kojem će radove izvoditi dva ili više izvođača¹	Dostaviti prijavu gradilišta		Tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada odnosno nadležnom tijelu graditeljstva***

** U obavijesti investitor, vlasnik građevine, koncesionar ili druga osoba za koju se izvode radovi na iskorištavanju šuma, obvezna je navesti izvođače koji će izvoditi radove na radilištu.

*** Prijava mora biti u skladu s provedbenim propisom

¹ Pravilnikom o zaštiti na radu na privremenim gradilištima, čl. 4. prijava početka izvođenja radova na gradilištu, dostavlja se u slučaju:

- 1) izvođenja posebno opasnih radova iz Dodatka II. ovoga Pravilnika, bez obzira na trajanje radova,
- 2) kada je predviđeno trajanje radova **dulje od 10 dana**.

1.9. Važeći propisi kojima se uređuje i provodi zaštita na radu

Prijava radilišta

- Investitor, vlasnik građevine, koncesionar ili druga osoba za koju se izvode radovi **ne može** svoje obveze propisane člankom 74. i 75. Zakona o zaštiti na radu, prenijeti na izvođača radova.
- Obveze o prijavi radilišta, odnosno gradilišta ne primjenjuju se kod izvođenja radova kod kojih zbog hitnosti, navedene obveze nije moguće ispuniti.
- Plan izvođenja radova izrađen u skladu s provedbenim propisom mora se nalaziti na radilištu, odnosno gradilištu.
- Investitor, vlasnik građevine, koncesionar ili druga osoba za koju se izvode radovi, obvezna je **ažurirati obavijest, odnosno prijavu** u slučaju promjena koje utječu na rok dovršenja radova, kao i u slučajevima uvođenja novog izvođača ili privremene obustave radova.
- Sadržaj Prijave gradilišta definiran je dodatkom III Pravilnika o zaštiti na radu na privremenim gradilištima (N.N. br. 48/18.)

1.9. Važeći propisi kojima se uređuje i provodi zaštita na radu

Sadržaj prijave gradilišta:

1. Adresa ili katastarska čestica gradilišta
2. Podaci o naručitelju (investitoru) ili o drugim osobama za koje se izvode građevinski radovi
3. Naziv projekta odnosno vrsta građevinskih radova
4. Podaci o glavnom izvođaču radova, izvođačima radova, glavnom inženjeru gradilišta te o voditeljima radova
5. Podaci o koordinatoru zaštite na radu tijekom projektiranja odnosno tijekom građenja
6. Datum početka radova na gradilištu
7. Trajanje radova
8. Predviđeni broj radnika na gradilištu
9. Planirani broj ugovornih izvođača radova (uključujući samozaposlene osobe)
10. Nazivi ugovornih izvođača i drugih osoba koji su već odabrani

1.9. Važeći propisi kojima se uređuje i provodi zaštita na radu

Pravilnik o zaštiti na radu za mjesta rada (NN br.105/20.)

- Pravilnikom o zaštiti na radu za mjesta rada (N.N. br. 105/20.) propisuju se minimalni sigurnosni i zdravstveni zahtjevi za mjesta rada.
- Odredbe ovoga Pravilnika ne primjenjuju se na privremena radilišta, **no primjenjuju se na fazu projektiranja i fazu izvođenja radova**. Zbog toga, odredbe ovog Pravilnika biti će detaljnije obrađene u poglavlju 4. i 5. ove prezentacije.

1.9. Važeći propisi kojima se uređuje i provodi zaštita na radu

Pravilnik o zaštiti na radu na privremenim gradilištima

- Pravilnikom se utvrđuju mjere, pravila, postupci i aktivnosti zaštite na radu radnika, osoba na radu i samozaposlenih osoba na privremenim gradilištima. Odredbe ovoga Pravilnika ne primjenjuju se prilikom istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina.
- Pravilnik definira osnovne pojmove kao: **Privremeno gradilište** (u daljnjem tekstu: gradilište). U smislu odredbi ovoga Pravilnika je svako mjesto rada gdje se izvode građevinski i drugi radovi:

1. Iskopavanje	8. Popravci
2. Zemljani radovi	9. Uklanjanje s rastavljanjem – demontaža
3. Ugradnja građevinskih materijala i proizvoda	10. Rušenje
4. Sastavljanje i rastavljanje montažnih dijelova	11. Redovno održavanje
5. Preinaka ili opremanje	12. Povremeno i periodično održavanje – bojanje i čišćenje
6. Izmjene	13. Odvodnja
7. Obnova	

1.9. Važeći propisi kojima se uređuje i provodi zaštita na radu

Pravilnik o zaštiti na radu na privremenim gradilištima

- **Naručitelj** je pravna ili fizička osoba u svojstvu investitora, vlasnika građevine, koncesionara ili druge osobe u čije ime se projektira odnosno izvodi građenje,
- **Izvođač** je pravna ili fizička osoba koja gradi ili izvodi pojedine radove na gradilištu,
- **Samozaposlena osoba** je fizička osoba koja osobnim radom sudjeluje u projektiranju odnosno građenju, osim radnika i osoba na radu.
- **Koordinator zaštite na radu tijekom projektiranja i građenja** je osoba koja ispunjava uvjete propisane pravilnikom o polaganju stručnog ispita te je imenovana radi ispunjavanja obveza propisanih Zakonom o zaštiti na radu.

1.9. Važeći propisi kojima se uređuje i provodi zaštita na radu

Pravilnik o zaštiti na radu na privremenim gradilištima

- Prijavu početka izvođenja radova potrebno je dostaviti tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada u skladu čl. 74. Zakona o zaštiti na radu prije početka:
  - izvođenja posebno opasnih radova iz (Dodatka II. Pravilnika), **bez obzira na trajanje radova**
  - kada je predviđeno trajanje radova **dulje od 10 dana**.
- **Plan izvođenja radova**
  - Obvezni sadržaji plana izvođenja radova su propisani u dodatku V ovog *Pravilnika*, a u ovom Vodiču detaljnije je objašnjeno u poglavlju 4 ovog Priručnika.
- Važno je napomenuti slijedeće:

PLAN IZVOĐENJA RADOVA MORA SE NALAZITI NA GRADILIŠTU

1.9. Važeći propisi kojima se uređuje i provodi zaštita na radu

Pravilnik o zaštiti na radu na privremenim gradilištima (N.N. br. 48/18.)

- Pri izvođenju radova na gradilištu potrebno je uvažavati i primjenjivati **opća načela prevencije** :
  - održavanje primjerenog reda i zadovoljavajuće čistoće na gradilištu,
  - izbor i razmještaj mjesta rada, uzimajući u obzir način održavanja pristupnih putova te određivanja smjerova kretanja i površina za prolaz i kretanje ili za opremu,
  - uvjete pod kojima se rukuje različitim materijalima,
  - tehničko održavanje, prethodne i redovne preglede instalacija i opreme radi ispravljanja svih nedostataka koji mogu utjecati na sigurnost i zdravlje radnika,
  - razmještaj i označavanje površina za skladištenje različitih materijala i tvari, posebno kada se radi o opasnim materijalima i tvarima,
  - uvjete pod kojima se koriste i premještaju ili uklanjaju opasni materijali i tvari,
  - skladištenje i odlaganje ili uklanjanje otpadaka i otpadnog materijala,
  - usklađivanje vremena izvođenja različitih vrsta radova ili faza rada na temelju odvijanja poslova na gradilištu,
  - suradnju između izvođača odnosno samozaposlenih osoba na gradilištu,
  - međusobno djelovanje svih aktivnosti na mjestu na kojem se radi ili u blizini kojega se nalazi gradilište

1.9. Važeći propisi kojima se uređuje i provodi zaštita na radu

Pravilnik o zaštiti na radu na privremenim gradilištima

Obveze samozaposlenih osoba na gradilištu

- kada više poslodavaca dijeli mjesto rada ili kada na istom mjestu rada radove izvode ili je predviđeno da ih izvode dva ili više poslodavaca odnosno drugih osoba (izvođača), samozaposlene osobe su kao izvođači obvezne uzimajući u obzir prirodu poslova, provoditi zaštitu na radu, koordinirati svoje aktivnosti, provoditi informiranje i surađivati u primjeni sigurnosnih i zdravstvenih zahtjeva zaštite i prevencije od rizika na radu, organizirati rad i osigurati izvođenje radova tako da pri izvođenju radova ne ugrožavaju sigurnost i zdravlje radnika drugih poslodavaca i drugih osoba

1.9. Važeći propisi kojima se uređuje i provodi zaštita na radu

Pravilnik o zaštiti na radu na privremenim gradilištima

Izvođač je obvezan obavijestiti i izvjestiti radnike i njihove predstavnike na gradilištu, u skladu s odredbama Zakona o zaštiti na radu, o svim:

- rizicima za sigurnost i zdravlje pri pojedinim radovima na gradilištu,
- mjerama zaštite na radu koje je poduzeo ili namjerava poduzeti na gradilištu.

**Obavijesti i izvješća moraju biti razumljiva radnicima na koje se odnose
(što se odnosi i **na strane radnike**)**

2. DUŽNOSTI KOORDINATORA ZAŠTITE NA RADU

Poznavanje zadaća različitih sudionika u gradnji

Sudionici u gradnji jesu:

- investitor (vlasnik građevina, koncesionar ili druga osoba),
- projektant,
- izvođač,
- nadzorni inženjer i
- revident.

2. DUŽNOSTI KOORDINATORA ZAŠTITE NA RADU

Poznavanje zadaća različitih sudionika u gradnji

- **Investitor** je pravna ili fizička osoba u čije ime se gradi građevina.
- Projektiranje, kontrolu i nostrifikaciju projekata, građenje i stručni nadzor građenja investitor mora pisanim ugovorom povjeriti osobama koje ispunjavaju uvjete za obavljanje tih djelatnosti
- Investitor je dužan osigurati stručni nadzor građenja građevine

2. DUŽNOSTI KOORDINATORA ZAŠTITE NA RADU

Poznavanje zadaća različitih sudionika u gradnji

- **Projektant** je fizička osoba koja prema **Zakonu o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje** ima pravo uporabe strukovnog naziva ovlašteni arhitekt ili ovlašteni inženjer.
- Projektant je odgovoran da projekt koji je izradio ispunjava propisane uvjete, da je građevina projektirana u skladu s lokacijskom dozvolom, odnosno uvjetima za građenje građevina propisanim prostornim planom te da ispunjava temeljne zahtjeve za građevinu, zahtjeve propisane za energetska svojstva zgrada i druge propisane zahtjeve i uvjete.
- Projektant koji je izradio izmjene i/ili dopune glavnog projekta, odnosno izvedbenog projekta odgovoran je za cijeli glavni projekt, odnosno izvedbeni projekt.
- Ako u projektiranju sudjeluje više projektanata, za cjelovitost i međusobnu usklađenost projekata odgovoran je glavni projektant.

2.1. Poznavanje zadaća različitih sudionika u gradnji

- **Izvođač** je osoba koja gradi ili izvodi pojedine radove na građevini. Graditi može osoba koja ispunjava uvjete za obavljanje djelatnosti građenja prema **Zakonu o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i Zakonu o gradnji**. Izvođač može pristupiti građenju na temelju pravomoćne, odnosno izvršne građevinske dozvole na odgovornost investitora i nakon što je prethodno izvršena prijava građenja, ako Zakonom nije propisano drukčije.
- Sadržaj pisane izjave izvođača o izvedenim radovima i uvjetima održavanja građevine propisuje ministar *Pravilnikom o sadržaju pisane Izjave izvođača o izvedenim radovima i uvjetima održavanja građevine (N.N. 43/14.)*

2.1. Poznavanje zadaća različitih sudionika u gradnji

Izvođač je dužan graditi u skladu s građevinskom dozvolom, Zakonom, tehničkim propisima, posebnim propisima, pravilima struke i pri tome:

- povjeriti izvođenje građevinskih radova i drugih poslova osobama koje ispunjavaju propisane uvjete
- radove izvoditi tako da se ispune temeljni zahtjevi za građevinu, zahtjevi propisani za energetska svojstva zgrada i drugi zahtjevi i uvjeti za građevinu
- ugrađivati građevne i druge proizvode te postrojenja u skladu s Zakonom i posebnim propisima
- osigurati dokaze o svojstvima ugrađenih građevnih proizvoda
- gospodariti građevnim otpadom nastalim tijekom građenja na gradilištu sukladno propisima koji uređuju gospodarenje otpadom
- oporabiti i/ili zbrinuti građevni otpad nastao tijekom građenja na gradilištu sukladno propisima koji uređuju gospodarenje otpadom
- sastaviti pisanu izjavu o izvedenim radovima i o uvjetima održavanja građevine

2.1. Poznavanje zadaća različitih sudionika u gradnji

- **Glavni inženjer gradilišta** odgovoran je glavnom izvođaču za cjelovitost i međusobnu usklađenost radova, za međusobnu usklađenost provedbe obveza iz članka 54. Zakona, te ujedno koordinira primjenu propisa kojima se uređuje sigurnost i zdravlje radnika tijekom izvođenja radova.
- Glavni inženjer gradilišta može biti istodobno i inženjer gradilišta jednog od izvođača, odnosno voditelj radova za određenu vrstu radova.
- Za glavnog inženjera gradilišta, inženjera gradilišta, odnosno voditelja radova može se imenovati osoba koja za to ispunjava uvjete propisane zakonom kojim se uređuju poslovi i djelatnosti prostornog uređenja i gradnje.

2.1. Poznavanje zadaća različitih sudionika u gradnji

- **Nadzorni inženjer je fizička osoba koja prema Zakonu o poslovima i djelatnosti prostornog uređenja i gradnje ima pravo uporabe strukovnog naziva ovlaštenu arhitekt ili ovlaštenu inženjer i provodi u ime investitora stručni nadzor građenja.**
- Nadzorni inženjer, odnosno glavni nadzorni inženjer ne može biti zaposlenik osobe koja je izvođač na istoj građevini. Na građevinama na kojima se izvodi više vrsta radova ili radovi većeg opsega stručni nadzor mora provoditi više nadzornih inženjera odgovarajuće struke. U tom slučaju investitor ili osoba koju on odredi dužna je pisanim ugovorom odrediti glavnoga nadzornog inženjera
- Nadzorni inženjer dužan je u provedbi stručnog nadzora građenja, kada za to postoji potreba, odrediti način otklanjanja nedostataka, odnosno nepravilnosti građenja građevine.

2.1. Poznavanje zadaća različitih sudionika u gradnji

- **Provedba navedenih dužnosti iz stručnog nadzora i način otklanjanja nedostataka, odnosno nepravilnosti upisuje se u građevinski dnevnik.**
- Stručni nadzor građenja provodi se prilikom građenja svih građevina i izvođenja svih radova za koje se izdaje građevinska dozvola i/ili uporabna dozvola, ako Zakonom nije propisano drukčije.
- Stručni nadzor građenja zgrada 3.a i 3.b skupine (vidi čl. 4. Zakona) provodi se samo u odnosu na ispunjavanje temeljnog zahtjeva mehaničke otpornosti i stabilnosti.
- Način provedbe stručnog nadzora građenja, obrazac, uvjete i način vođenja građevinskog dnevnika i sadržaj završnog izvješća nadzornog inženjera propisuje ministar **Pravilnikom o načinu provedbe stručnog nadzora građenja, obrascu, uvjetima i načinu vođenja građevinskog dnevnika te o sadržaju završnog izvješća nadzornog inženjera – Pročišćeni tekst.**

2.1. Poznavanje zadaća različitih sudionika u gradnji

- **Revident** je fizička osoba ovlaštena za kontrolu projekata, ovlaštena za kontrolu projekata prema propisu kojim se uređuje udruživanje u komoru građevinskih inženjera, a prema Pravilniku o uvjetima i mjerilima za davanje ovlaštenja za kontrolu projekata (N.N. 32/14.)
- Revident je odgovoran da projekt ili dio projekta za koji je proveo kontrolu i dao pozitivno izvješće udovoljava zahtjevima Zakona, posebnih zakona i propisa donesenih na temelju tih zakona, tehničkih specifikacija i pravila struke u pogledu kontroliranog svojstva.
- Revident ne može obaviti kontrolu projekta u čijoj je izradi u cijelosti ili djelomično sudjelovao ili ako je taj projekt u cijelosti ili djelomično izrađen ili nostrificiran u pravnoj osobi u kojoj je zaposlen.

2.2. Poznavanje zadaća koordinatora

Dužnosti koordinatora u fazi projektiranja

- Investitor, vlasnik građevine, koncesionar ili druga osoba za koju se izrađuje glavni projekt, **mora imenovati jednog ili više koordinatora zaštite na radu:**
- tijekom izrade projekta (Koordinator I)
- tijekom građenja (Koordinator II)
- **kada radove izvode ili je predviđeno da ih izvode dva ili više izvođača.**

2.2. Poznavanje zadaća koordinatora

Dužnosti koordinatora u fazi projektiranja

- Prema čl. 73. Zakona o zaštiti na radu Investitor je obvezan primjenjivati opća načela prevencije i pravila zaštite na radu **u svim fazama projektiranja i pripremi projekta** kada se odlučuje o oblikovnim, tehničkim, tehnološkim, odnosno organizacijskim vidovima kako bi se nesmetano planirale različite aktivnosti ili faze rada koje se trebaju izvoditi istodobno ili u slijedu i procjenjuje vrijeme potrebno za dovršenje takvih radova ili faze rada u skladu s **planom izvođenja radova**.
- Pri projektiranju građevina namijenjenih za rad projektant je obvezan u glavnom projektu primijeniti odgovarajuća pravila zaštite na radu.
- Investitor je obvezan osigurati da se pri projektiranju građevina namijenjenih za rad u skladu s posebnim propisom izradi **elaborat zaštite na radu** koji obuhvaća i razrađuje način primjene pravila zaštite na radu pri korištenju građevina namijenjenih za rad

2.2. Poznavanje zadaća koordinatora

Dužnosti koordinatora u fazi projektiranja

- Dužnosti koordinatora tijekom izrade projekta propisane su odredbama članka 77. Zakona o zaštiti na radu kako slijedi:
- koordinirati primjenu općih načela zaštite na radu i pravila zaštite na radu tijekom projektiranja
- izraditi ili dati izraditi plan izvođenja radova prema provedbenom propisu, uzimajući u obzir pravila primjenjiva na pojedinom radilištu, vodeći računa o svim aktivnostima koje se obavljaju na radilištu, koji mora sadržavati i posebne mjere ako su poslovi na radilištu opasni radovi prema Pravilniku o zaštiti na radu na privremenim gradilištima (N.N.br. 48/18.)
- Koordinator za zaštitu na radu tijekom projektiranja obavlja usklađivanje projekta s pravilima zaštite na radu.

2.2. Poznavanje zadaća koordinatora

Dužnosti koordinatora u fazi projektiranja

Prilikom usklađivanja projekta s pravilima zaštite na radu je važno nastojati da se sve predvidive opasnosti i štetnosti otklone primjenom osnovnih pravila zaštite na radu (tehničkim rješenjima na sredstvima rada i organizacijom rada), a primjenu posebnih pravila zaštite na radu predvidjeti samo tamo gdje to nije moguće u potpunosti ostvariti osnovnim pravilima.

2.2. Poznavanje zadaća koordinatora

Dužnosti koordinatora zaštite na radu tijekom građenja

- **Prije početka građenja, Investitor je obvezan imenovati koordinatora II.**
- Za koordinatora II propisani su jednaki uvjeti kao i za koordinatora I pa investitor može sam odlučiti želi li imati koordinate u jednoj, dvije ili više fizičkih osoba,
- Koordinator mogu biti osobe koje:
  - imaju najmanje stručni ili akademski naziv baccalaures (inženjer) arhitekture, građevinarstva, elektrotehnike ili strojarstva, te
  - položen državni stručni ispit za poslove građenja.
  - položen stručni ispit za koordinatora zaštite na radu ili stručni ispit za stručnjaka zaštite na radu.

Poslove koordinatora II može obavljati i baccalaures (inženjer) sigurnosti s položenim stručnim ispitom za stručnjaka zaštite na radu i stručnim ispitom za koordinatora zaštite na radu, **ali takvu osobu investitor ne može imenovati za koordinatora I.**

Za osobu koja ispunjava navedene uvjete nisu propisana nikakva ograničenja u odnosu na njezin radno pravni status (oblik ugovora), druge zadaće na projektu (projektant, nadzorni inženjer, inženjer na gradilištu) ni zaposlenje kod poslodavca

2.2. Poznavanje zadaća koordinatora

Dužnosti koordinatora zaštite na radu tijekom građenja

- Dužnosti koordinatora II tijekom izvođenja radova
  - koordinirati primjenu općih načela zaštite na radu kod donošenja odluka o rokovima i bitnim mjerama tijekom planiranja i izvođenja pojedinih faza rada, koje se izvode istodobno ili u slijedu
  - koordinirati izvođenje odgovarajućih postupaka kako bi se osiguralo da poslodavci i druge osobe dosljedno primjenjuju opća načela zaštite na radu i izvode radove u skladu s planom izvođenja radova
  - izraditi ili dati izraditi potrebna usklađenja plana izvođenja radova i dokumentacije sa svim promjenama na gradilištu
  - osigurati suradnju i uzajamno obavješćivanje svih izvođača radova i njihovih radničkih predstavnika
  - provjeravati provode li se radni postupci na siguran način i usklađivati propisane aktivnosti
  - organizirati da na gradilište imaju pristup samo osobe koje su na njemu zaposlene i osobe koje imaju dozvolu ulaska na gradilište. Projektanti i poslodavci koji izvode radove na gradilištu, odnosno sudionici u gradnji, obvezni su uvažavati upute koordinatora zaštite na radu

Za obavljanje navedenih dužnosti potrebna je nazočnost koordinatora II na gradilištu.

3. OTKLANJANJE I SMANJIVANJE RIZIKA NA RADU

Osnovna pravila zaštite na radu

OSNOVNA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU sadrže zahtjeve kojima mora udovoljavati sredstvo rada kada je u uporabi (članak 12. Zakona)

Sredstva rada su:

- građevine namijenjene za rad s pripadajućim prostorijama, instalacijama i uređajima, prostorijama i površinama za kretanje radnika te pomoćnim prostorijama i njihovim instalacijama i uređajima (sanitarne prostorije, garderobe, prostorije za uzimanje obroka hrane, pušenje i povremeno zagrijavanje radnika),
- prometna sredstva željezničkoga, cestovnoga, pomorskog, riječnoga, jezerskog i zračnog prometa,
- radna oprema: strojevi i uređaji, postrojenja, sredstva za prijenos i prijevoz tereta i alati te skele i druga sredstva za povremeni rad na visini.

3. OTKLANJANJE I SMANJIVANJE RIZIKA NA RADU

Osnovna pravila zaštite na radu

OSNOVNA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU sadrže zahtjeve kojima mora udovoljavati sredstvo rada kada je u uporabi **a osobito**:

- zaštitu od mehaničkih opasnosti
- zaštitu od udara električne struje
- sprječavanje nastanka požara i eksplozije
- osiguranje mehaničke otpornosti i stabilnosti građevine
- osiguranje potrebne radne površine i radnog prostora
- osiguranje potrebnih putova za prolaz, prijevoz i evakuaciju radnika i drugih osoba
- osiguranje čistoće
- osiguranje propisane temperature i vlažnosti zraka i ograničenja brzine strujanja zraka
- osiguranje propisane rasvjete

3. OTKLANJANJE I SMANJIVANJE RIZIKA NA RADU

Osnovna pravila zaštite na radu

(nastavak)

- zaštitu od buke i vibracija
- zaštitu od štetnih atmosferskih i klimatskih utjecaja
- zaštitu od fizikalnih, kemijskih i bioloških štetnih djelovanja
- zaštitu od prekomjernih napora
- zaštitu od elektromagnetskog i ostalog zračenja
- osiguranje prostorija i uređaja za osobnu higijenu.

3. OTKLANJANJE I SMANJIVANJE RIZIKA NA RADU

Posebna pravila zaštite na radu

POSEBNA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU

Ako se rizici za sigurnost i zdravlje radnika ne mogu ukloniti ili se mogu samo djelomično ukloniti primjenom osnovnih pravila zaštite na radu, dodatno se primjenjuju posebna pravila zaštite na radu koja se odnose na radnike, način obavljanja poslova i radne postupke (članak 13. Zakona).

Posebna pravila zaštite na radu sadrže zahtjeve glede:

- dobi,
- spola,
- završenog stručnog obrazovanja i drugih oblika osposobljavanja i usavršavanja za rad,
- zdravstvenog stanja,
- tjelesnog stanja,
- psihofizioloških i psihičkih sposobnosti,
- kojima radnici moraju udovoljavati pri obavljanju poslova s posebnim uvjetima rada.

3. OTKLANJANJE I SMANJIVANJE RIZIKA NA RADU

Posebna pravila zaštite na radu

POSEBNA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU sadrže i prava i obveze u vezi s:

- organizacijom radnog vremena i korištenjem odmora
- načinom korištenja odgovarajuće osobne zaštitne opreme
- posebnim postupcima pri uporabi, odnosno izloženosti fizikalnim štetnostima, opasnim kemikalijama, odnosno biološkim štetnostima
- postavljanjem sigurnosnih znakova kojima se daje informacija ili uputa
- uputama o radnim postupcima i načinu obavljanja poslova, posebno glede trajanja posla, obavljanja jednoličnog rada i rada po učinku u određenom vremenu (normirani rad) te izloženosti radnika drugim naporima na radu ili u vezi s radom
- postupcima s ozlijeđenim ili oboljelim radnikom do pružanja hitne medicinske pomoći, odnosno do prijma u zdravstvenu ustanovu.

3. OTKLANJANJE I SMANJIVANJE RIZIKA NA RADU

Priznata pravila zaštite na radu

PRIZNATA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU

Ako u pravnom poretku Republike Hrvatske nisu na snazi pravna pravila zaštite na radu koja bi poslodavac trebao primijeniti radi sigurnosti i zaštite zdravlja radnika, primjenjivat će **priznata pravila zaštite na radu** koja podrazumijevaju:

- norme,
- pravila struke ili
- u praksi provjerene načine, pomoću kojih se otklanjaju ili smanjuju rizici na radu i kojima se sprječava nastanak ozljeda na radu, profesionalnih bolesti, bolesti u vezi s radom te ostalih štetnih posljedica za radnike.

3. OTKLANJANJE I SMANJIVANJE RIZIKA NA RADU

Opća načela prevencije

OPĆA NAČELA PREVENCIJE

Poslodavac je obvezan provoditi zaštitu na radu na temelju sljedećih općih načela prevencije (članak 11. Zakona):

- izbjegavanja rizika
- procjenjivanja rizika
- sprječavanja rizika na njihovom izvoru
- prilagođavanja rada radnicima u vezi s oblikovanjem mjesta rada, izborom radne opreme te načinom rada i radnim postupcima radi ublažavanja jednoličnog rada, rada s nametnutim ritmom, rada po učinku u određenom vremenu (normirani rad) te ostalih napora s ciljem smanjenja njihovog štetnog učinka na zdravlje
- prilagođavanja tehničkom napretku

3. OTKLANJANJE I SMANJIVANJE RIZIKA NA RADU

Opća načela prevencije

OPĆA NAČELA PREVENCIJE (nastavak)

- zamjene opasnog neopasnim ili manje opasnim
- razvoja dosljedne sveobuhvatne politike prevencije povezivanjem tehnologije, organizacije rada, uvjeta rada, ljudskih odnosa i utjecaja radnog okoliša
- davanja prednosti skupnim mjerama zaštite pred pojedinačnim
- odgovarajuće osposobljavanje i obavješćivanje radnika
- besplatnosti prevencije, odnosno mjera zaštite na radu za radnike.

3. OTKLANJANJE I SMANJIVANJE RIZIKA NA RADU

Procjena rizika

- Poslodavac je obvezan, uzimajući u obzir poslove i njihovu prirodu, **procjenjivati rizike za život i zdravlje radnika i osoba na radu**, osobito u odnosu na sredstva rada, radni okoliš, tehnologiju, fizikalne štetnosti, kemikalije, odnosno biološke agense koje koristi, uređenje mjesta rada, organizaciju procesa rada, jednoličnost rada, statodinamičke i psihofiziološke napore, rad s nametnutim ritmom, rad po učinku u određenom vremenu (normirani rad), noćni rad, psihičko radno opterećenje i druge rizike koji su prisutni, radi sprječavanja ili smanjenja rizika.
- **Procjena rizika je postupak koji provodi poslodavac za sve poslove.**
- **Poslodavac je obvezan imati procjenu rizika** izrađenu u pisanom ili elektroničkom obliku, koja odgovara postojećim rizicima na radu i u vezi s radom i koja je dostupna radniku na mjestu rada.
- Na temelju procjene rizika poslodavac je obvezan primjenjivati pravila zaštite na radu, preventivne mjere, organizirati i provoditi radne i proizvodne postupke, odnosno metode te poduzimati druge aktivnosti za sprječavanje i smanjenje izloženosti radnika utvrđenim rizicima, kako bi otklonio ili sveo na najmanju moguću mjeru vjerojatnost nastanka ozljede na radu, oboljenja od profesionalne bolesti ili bolesti u vezi s radom te kako bi na svim stupnjevima organizacije rada i upravljanja osigurao bolju razinu zaštite na radu.

3. OTKLANJANJE I SMANJIVANJE RIZIKA NA RADU

Procjena rizika

- Poslodavac nema obvezu dokumentiranja procjene rizika za poslove koje radnik povremeno obavlja na izdvojenom mjestu rada, ako su to administrativni, uredski i slični poslovi za koje je u skladu s odredbama Pravilnika o izradi procjene rizika prethodno procijenjen i dokumentirani mali rizik i koje radnik redovito obavlja u prostoru poslodavca.
- Poslodavac je obvezan radnike i njihove predstavnike uključiti u postupak procjene rizika.
- Uvjete, način i metodu izrade procjene rizika, obvezne sadržaje obuhvaćene procjenom i podatke na kojima se procjena rizika temelji te klasifikaciju opasnosti, štetnosti i napora na radu i u vezi s radom propisuje [Pravilnik o izradi procjene rizika \(N.N. br. 112/14., 129/19\)](#).
- **Poslodavac je obvezan imati izrađenu procjenu rizika za sve poslove koje za njega obavljaju radnici i osobe na radu. Procjena rizika mora odgovarati postojećim opasnostima, štetnostima odnosno naporima.**
- Klasifikacija opasnosti, štetnosti i napora na radu i u vezi s radom se nalazi u [Prilogu III Pravilnika](#) i čini njegov sastavni dio.

3. OTKLANJANJE I SMANJIVANJE RIZIKA NA RADU

Procjena rizika

Procjenjivanje rizika se provodi u skladu s **Matricom procjene rizika** prema općim kriterijima razine rizika (vjerojatnost, posljedica). Za svaku opasnost, štetnost ili napor iz Priloga III potrebno je odrediti vjerojatnost i posljedice, odnosno procijeniti rizik.

Rizik se procjenjuje kao:

- 1) mali rizik,
- 2) srednji rizik ili
- 3) veliki rizik.

		VELIČINA POSLJEDICA (ŠTETNOSTI)		
		MALA	SREDNJA	VELIKA
VJEROJATNOST	MALA	MALI RIZIK	MALI RIZIK	SREDNJI RIZIK
	SREDNJA	MALI RIZIK	SREDNJI RIZIK	VELIKI RIZIK
	VELIKA	SREDNJI RIZIK	VELIKI RIZIK	VELIKI RIZIK

3. OTKLANJANJE I SMANJIVANJE RIZIKA NA RADU

Procjena rizika

1. Vjerojatnost:

1.	Malo vjerojatno	Ne bi se trebalo dogoditi tijekom cijele profesionalne karijere radnika.
2.	Vjerojatno	Može se dogoditi samo nekoliko puta tijekom profesionalne karijere radnika.
3.	Vrlo vjerojatno	Može se ponavljati tijekom profesionalne karijere radnika

2. Posljedice (veličina posljedica – štetnosti):

1.	Malo štetno	Ozljede i bolesti koje ne uzrokuju produženu bol (kao npr. male ogrebotine, iritacije oka, glavobolje itd.).
2.	Srednje štetno	Ozljede i bolesti koje uzrokuju umjerenu, ali produženu bol ili bol koja se povremeno ponavljaju (kao npr. rane, manji prijelomi, opekotine drugog stupnja na ograničenom dijelu tijela, dermatološke alergije itd.).
3.	Izrazito štetno	Ozljede i bolesti koje uzrokuju tešku i stalnu bol i/ili smrt (kao npr. amputacije, komplicirani prijelomi, rak, opekotine drugog ili trećeg stupnja na velikom dijelu tijela itd.).

3. OTKLANJANJE I SMANJIVANJE RIZIKA NA RADU

Procjena rizika

- **Procjenjivanje rizika se provodi uz aktivno sudjelovanje radnika koji obavljaju poslove i uvažavanje njihovih stavova.**
- **Poslodavac je obvezan na temelju procjene rizika primjenjivati pravila, mjere, postupke i aktivnosti za sprječavanje i smanjivanje rizika te osiguravati višu razinu zaštite na radu.**
- **Poslodavac mora odrediti rokove, ovlaštenike za provedbu te način kontrole nad provedbom mjera navedenih u procjeni rizika.**

Obvezni prilozi uz procjenu rizika su:

- 1) sigurnosni podaci izvora fizikalnih štetnosti, kemikalija, odnosno bioloških agensa koji se koriste
- 2) popis radne opreme koja se koristi pri obavljanju poslova,
- 3) popis osobne zaštitne opreme za poslove kod kojih se mora upotrebljavati,
- 4) popis potrebnih ispitivanja,
- 5) popis poslova s posebnim uvjetima rada

3. OTKLANJANJE I SMANJIVANJE RIZIKA NA RADU

Procjena rizika

Poslovi koordinatora uvelike će se olakšati ukoliko izvođač radova na gradilištu ima ažuriranu i kvalitetno izrađenu procjenu rizika za poslove koji će se obavljati na gradilištu. U tom slučaju koordinator iz procjene rizika može vidjeti popis radne opreme i datume ispitivanja, kemikalije koje će eventualno koristiti, popis osobne zaštitne opreme koju radnici moraju imati i koristiti, te popis poslova s posebnim uvjetima rada s naznakom točaka za zdravstvenu sposobnost.

- Izvođač radova je obvezan imati procjenu rizika na gradilištu.
- Iznimno, sukladno čl. 62. Zakona o zaštiti na radu, procjena rizika, dokazi i zapisnici **ne moraju se nalaziti na radilištu na kojemu rad ukupno traje kraće od 60 dana**, ali moraju biti dostupni u roku koji odredi nadležni inspektor.

4. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI PROJEKTIRANJA

- najbitnije je utvrditi da li je projekt usklađen s pravilima zaštite na radu
- prilikom pregleda i usklađivanja projekta potrebno je dati prednost osnovnim pravilima zaštite na radu tj. tehničkim mjerama kojima će se eliminirati ili na najmanju mjeru smanjiti opasnost, štetnost ili napor pri radu i korištenju sredstava rada.
- koordinator I bi trebao dobro poznavati Pravilnik o zaštiti na radu za mjesta rada kojim se prilično detaljno opisuju zahtjevi za građevine i instalacije, ali i niz drugih tehničkih propisa i normi kojima se pobliže definiraju uvjeti radnog okoliša (npr. za mikroklimu, osvjetljenje, buku, zračenja, ventilaciju i klimatizaciju i dr.)
- dodatna provjera i usklađivanje primijenjenih mjera zaštite na radu utvrdit će se u elaboratu zaštite na radu

4. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI PROJEKTIRANJA

4.1. Usklađivanje plana građenja s pravilima zaštite na radu

- **Na gradilištu na kojemu se ne upravlja događajima, već događaji upravljaju gradilištem, nije moguće upravljati ni kvalitetom ni rokovima, a takvo je građenje uz to i najskuplje.**

Planiranje građenja obavlja se u nekoliko osnovnih koraka:

- projektant i investitor moraju dogovoriti tehnologije građenja i načine izvođenja pojedinih radova s odgovarajućim mjerama sigurnosti, zaštite zdravlja i zaštite okoliša, na način da se ostvari projektirana kvaliteta građevine u okviru investicijskih rokova i sredstava;
- projektant mora odrediti tehnološki slijed pojedinih radova;
- projektant, uz pomoć koordinatora I, mora odrediti dopuštena preklapanja u izvođenju pojedinih radova uz primjenu dodatnih mjera sigurnosti i zaštite na radu, pri tome je posebno važno uzeti u obzir kapacitiranje pojedinih radova, o čemu će kasnije ovisiti izbor izvođača radova
- investitor, projektant i koordinator I moraju usuglasiti razinu rizika, prihvatljivog za izvršenje projekta u predviđenoj kvaliteti, roku i s predviđenim sredstvima, te odrediti kritične točke i kritične putove građenja.

4. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI PROJEKTIRANJA

4.1. Usklađivanje plana građenja s pravilima zaštite na radu

- značajnu pomoć u planiranju mogu pružiti različiti grafički modeli planiranja kao što su gantogram, mrežni plan, dijagram tijeka, blok dijagram ili njihove kombinacije kao što su tehnološka karta, nacrt tehnoloških procesa građenja ili slično. Na tržištu postoje i različita programska rješenja za računala.

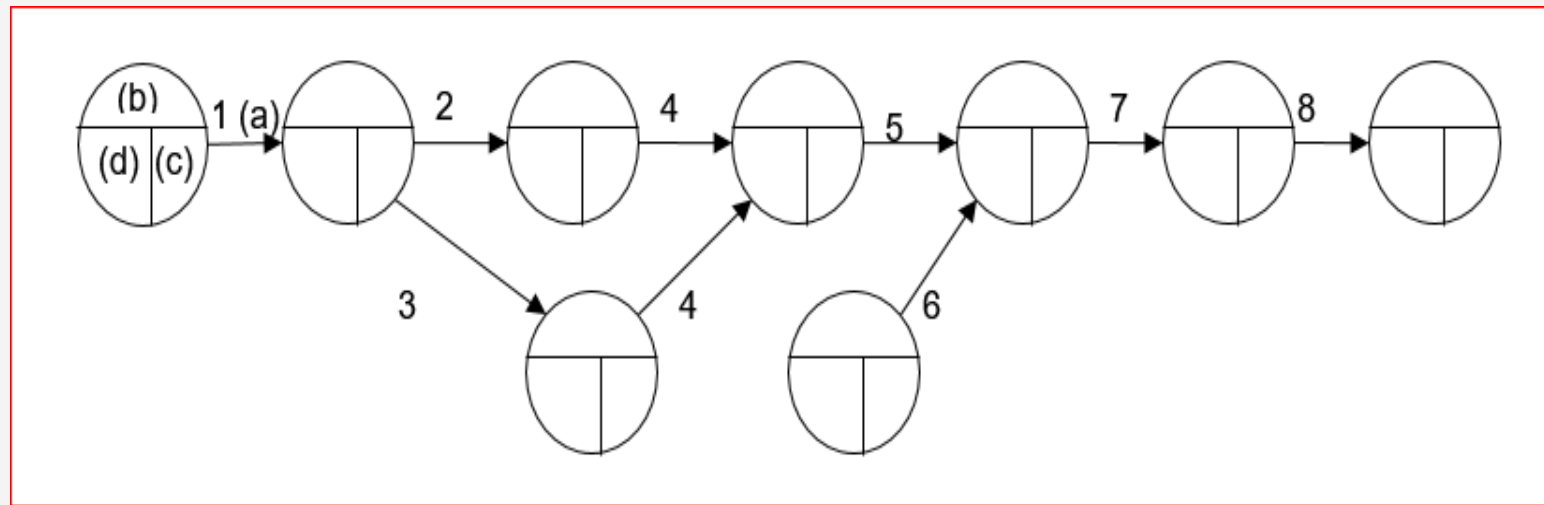
Primjer jednostavnog plana građenja u obliku gantograma:

ID	Task Name	Start	Finish	Duration	stu 2009												pro 2009						
					13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1
1	ISKOP	12.11.2009	16.11.2009	3d	█																		
2	POSTAVLJANJE OPLATE	17.11.2009	18.11.2009	2d				█															
3	ARMIRANJE	17.11.2009	20.11.2009	4d				█															
4	UGRADNJA BETONA	23.11.2009	23.11.2009	1d							█												
5	SKIDANJE I POSTAVLJANJE OPLATE	26.11.2009	30.11.2009	3d																			
6	ARMIRANJE	30.11.2009	30.11.2009	1d																			
7	BETONIRANJE	01.12.2009	01.12.2009	1d																			
8	SKIDANJE OPLATE	04.12.2009	04.12.2009	1d																			

4. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI PROJEKTIRANJA

4.1. Usklađivanje plana građenja s pravilima zaštite na radu

Primjer istog plana građenja u obliku shematskog prikaza mrežnog plana:

4. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI PROJEKTIRANJA

4.1. Usklađivanje plana građenja s pravilima zaštite na radu

Mrežni plan je ovdje samo shematski naznačen, a u njega se upisuju:

- a) vrijeme trajanja pojedine aktivnosti - upisuje se iznad strelice koja označava pojedinu aktivnost;
- b) naziv pojedinog događaja - upisuje se u krug koji označava pojedini događaj;
- c) najkasnije vrijeme pojedinog događaja – upisuje se u krug pojedinog događaja;
- d) najranije vrijeme pojedinog događaja – upisuje se u krug pojedinog događaja.

Na ovaj se način jednostavnim matematičkim metodama mogu, u svakom trenutku realizacije projekta, predviđati najranija i najkasnija vremena završetka pojedine faze projekta i moguća vremena završetka ukupnog projekta, kritični putovi i vremenske pričuve, te vjerojatnost završetka projekta u planiranom vremenu.

4. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI PROJEKTIRANJA

4.2. Plan izvođenja radova

- podloga za izradu plana izvođenja radova za pojedino gradilište je prije opisani plan građenja i projektna dokumentacija. Bitna je razlika, izrađuje li se plan izvođenja radova prije ili nakon izbora izvođača radova. Zakonodavac je dao mogućnost da se plan izvođenja radova izrađuje nakon izbora izvođača radova, odnosno prije početka građenja, a njegovu izradu organizira koordinator I. Za provedbu mjera sigurnosti i zaštite zdravlja na radu bitno je da izvođači imaju tehnološke mogućnosti i kapacitete za izvođenje radova sukladno planu građenja izrađenom u tijeku projektiranja.

▪ **Usklađenost tehnoloških mogućnosti i kapaciteta izvođača s projektom i planom građenja je posebno važno pitanje za koordinate koje imenuju oni investitori koji su obvezni izabirati izvođače sukladno odredbama Zakona o javnoj nabavi, odnosno putem javnih natječaja.**

- u planu građenja prikazana je izgradnja kao tijek tehnoloških postupaka, od početka građenja do spremnosti za uporabu građevine. Nastavno na to u planu izvođenja radova mora se prikazati i vremenski plan radova sa određenim izvođačima. Plan građenja i plan izvođenja radova moraju biti usklađeni po vrsti tehnologija građenja i po kapacitetima izvođača.

4. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI PROJEKTIRANJA

4.2. Plan izvođenja radova

- Primjer vremenskog plana radova u obliku gantograma:

r.br.	Izvođač	Vrijeme – kalendarski																											
1	Glavni izv.																												
2	Izvođač A.																												
2	Izvođač B.																												
3	Izvođač C.																												
4	Izvođač D.																												

Nakon što je usklađen plan građenja i plan izvođenja radova, mogu se izraditi i drugi obvezni sadržaji plana izvođenja radova koji su propisani u dodatku IV Pravilnika o zaštiti na radu na privremenim gradilištima

PREZENTACIJA ZA PRIPREMU STRUČNOG ISPITA ZA KOORDINATORA ZA ZAŠTITU NA RADU

Izrada ovog priručnika sufinancirana je sredstvima Europske unije iz Europskog socijalnog fonda u okviru Operativnog programa Učinkoviti Ljudski potencijali 2014.-2020., u sklopu projekta Razvoj sustava e-učenja, upravljanja i praćenja zaštite na radu

Sadržaji koji se prikazuju u priručniku isključiva su odgovornost Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike – Uprave za rad i zaštitu na radu

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike – Uprava za rad i zaštitu na radu, Zagreb, Ulica grada Vukovara 78, tel.: +385 1 6106641, www.mrosp.gov.hr

Više informacija o EU fondovima: www.strukturnifondovi.hr

4. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI PROJEKTIRANJA

4.2. Plan izvođenja radova

Sadržaj Plana izvođenja radova:

1. Određivanje granica gradilišta prema okolini (vidno označavanje ili ograđivanje) – opis i shema
2. Popis poslova i aktivnosti s naznakom posebno opasnih radova
3. Pravila zaštite na radu vezano za poslove i aktivnosti na gradilištu, uključujući mjere zaštite na radu za posebno opasne radove iz Dodatka II. ovoga Pravilnika koji se izvode odnosno koji će se izvoditi na gradilištu te zajedničke mjere zaštite na radu na gradilištu
4. Postupci za svaku pojedinu opasnu fazu rada ili faze radova koje se obavljaju istovremeno ili u slijedu jedna iza druge, pri čemu je potrebno definirati tehničke odnosno organizacijske mjere koje je potrebno poduzeti prije početka radova u skladu s općim načelima prevencije (iz članka 6. Pravilnika):

4. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI PROJEKTIRANJA

4.2. Plan izvođenja radova

5. Potrebna sredstva rada kao i način provjere njihove ispravnosti prije početka izvođenja radova te popis opasnih kemikalijama koje će se koristiti na gradilištu
6. Vremenski plan izvođenja radova (kojim se određuje redoslijed/istovremenost i rokovi za izvršenje).
7. Obveza izvođača o međusobnom izvješćivanju o tijeku pojedinačnih faza rada
8. Procjena troškova uređenja gradilišta i provođenja zajedničkih mjera zaštite na radu na gradilištu

Osim navedenog sadržaja u planu izvođenja radova potrebno je navesti i način provođenja mjera definiranim u dodatku V Pravilnika o zaštiti na radu na privremenim gradilištima - Minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu (pogledati poglavlje 5 ovog Priručnika).

4. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI PROJEKTIRANJA

4.2. Plan izvođenja radova

- **Investitor će zaštititi svoje interese, a time i bitno olakšati rad koordinatora I i koordinatora II ako, uz ostalo, ugovori s projektantskim društvom obveznu izradu plana građenja, te izvođače obveže ugovorima na izvođenje radova sukladno planu izvođenja radova.**

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

- Prvi posao koordinatora II je usporediti plan izvođenja radova koji je dobio od koordinatora I s ugovorima za izvođenje radova, te obaviti usklađivanje u onim sadržajima u kojima nisu usklađeni s ugovorima.
- Ako investitor to već nije učinio, tada ga koordinator II mora upozoriti na obvezu prijavljivanja gradilišta prema Zakonu o gradnji i prema Zakonu o zaštiti na radu, te mu pripremiti odgovarajuće prijave građevinskoj inspekciji i inspektoru rada. U Dodatku III Pravilnika o zaštiti na radu na privremenim gradilištima navedeni su podatci koje investitor ili poslodavac mora navesti kada prijavljuje gradilište inspektoru rada:

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

- **Preslika prijave gradilišta mora biti vidno izložena na gradilištu.**
- za uspješno usklađivanje (koordinaciju) sigurnosti i zaštite zdravlja na gradilištu, posebno je važno uspostaviti tijesnu suradnju koordinatora II s nadzornim inženjerima i voditeljima radova na gradilištu. Da bi izbjegli nesuglasice, investitor bi trebao ugovorima obvezati sve sudionike u gradnji na suradnju s koordinatorom, ugovoriti osnovne oblike suradnje i načine rješavanja sporova.
- koordinator zaštite na radu na gradilištu mora pokrenuti izradu planova izvođenja radova svih izvođača na gradilištu kako bi na temelju istih izradio „glavni plan“ izvođenja radova.
- koordinator zaštite na radu tijekom građenja obavezan izraditi ili dati izraditi potrebna usklađenja plana izvođenja radova i dokumentacije sa svim promjenama na gradilištu.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

- ***Dokumentacija na gradilištu***
- **Izvođač na gradilištu, ovisno o vrsti građevine, odnosno radova, mora imati:**
  1. rješenje o upisu u sudski registar, odnosno obrtnicu i suglasnost za obavljanje djelatnosti građenja sukladno posebnom propisu
  2. ugovor o građenju sklopljen između investitora i izvođača
  3. akt o imenovanju glavnog inženjera gradilišta, inženjera gradilišta, odnosno voditelja radova
  4. ugovor o stručnom nadzoru građenja sklopljen između investitora i nadzornog inženjera
  5. građevinsku dozvolu s glavnim projektom, odnosno glavni projekt, tipski projekt, odnosno drugi propisani akt za građevine i radove određene pravilnikom iz članka 128. stavka 1. ovoga Zakona

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

6. izvedbeni projekt ako je to propisano ovim Zakonom ili ugovoreno
7. izvješće o obavljenoj kontroli glavnog i izvedbenog projekta ako je to propisano
8. građevinski dnevnik
9. dokaze o svojstvima ugrađenih građevnih proizvoda u odnosu na njihove bitne značajke, dokaze o sukladnosti ugrađene opreme i/ili postrojenja prema posebnom zakonu, isprave o sukladnosti određenih dijelova građevine temeljnim zahtjevima za građevinu, kao i dokaze kvalitete (rezultati ispitivanja, zapisi o provedenim procedurama kontrole kvalitete i dr.) za koje je obveza prikupljanja tijekom izvođenja građevinskih i drugih radova za sve izvedene dijelove građevine i za radove koji su u tijeku određena ovim Zakonom, posebnim propisom ili projektom
10. elaborat iskolčenja građevine
11. propisanu dokumentaciju o gospodarenju otpadom sukladno posebnim propisima koji uređuju gospodarenje otpadom.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

- navedena dokumentacija mora biti napisana na hrvatskom jeziku latiničnim pismom.

Dokumentaciju iz točki 6., 7., 8. i 9. nakon završetka građenja dužan je trajno čuvati investitor, odnosno vlasnik građevine.

- navedenu dokumentaciju provjerava nadzorni inženjer. Način vođenja građevinskog dnevnika propisan je Pravilnikom o načinu provedbe stručnog nadzora građenja, uvjetima i načinu vođenja građevinskog dnevnika te o sadržaju završnog izvješća nadzornog inženjera (N.N. br. 131/21.)
- - koordinator II treba također biti upoznat s gore navedenom dokumentacijom, a posebno je obveza koordinatora II provjeriti dokumentaciju propisanu odredbama Zakona o zaštiti na radu (čl. 61) i to:

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

1. procjena rizika za mjesto rada i poslove koji se na njemu obavljaju
2. upute za rad na siguran način za mjesto rada i poslove koji se na njemu obavljaju
3. pisani dokaz o osposobljenosti radnika za rad na siguran način
4. pisani dokaz da radnik udovoljava uvjetima za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada
5. zapisnike o ispitivanju radne opreme, instalacija i radnog okoliša

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Iznimno, procjena rizika, dokazi i zapisnici ne moraju se nalaziti na radilištu na kojemu rad ukupno traje kraće od 60 dana, ali moraju biti dostupni u roku koji odredi nadležni inspektor.

Osim popisane dokumentacije na gradilištu mora biti i:

1. prijava gradilišta
2. planovi izvođenja radova
3. evidencije poslodavaca i radnika na gradilištu

U praksi su uhodane popularno nazvane „šihterice“ koje vodi svaki izvođač za svoje radnike i ukupno za cijelo gradilište kod glavnog inženjera gradilišta, odnosno koordinatora. Važno je napomenuti da se evidencije moraju voditi **poimence svaki dan za sve radnike na gradilištu**. Za sigurnost na gradilištu je bitno pitanje, odgovaraju li podaci u evidencijama stvarnom stanju na gradilištu.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

4. popis radnika osposobljenih za pružanje prve pomoći (s kontrolom dostupne opreme za pružanje prve pomoći)
5. ostala dokumentaciju potrebna za izvođenje radova (o instalacijama, dizalicama, skelama, razuporama i sl.) i
6. dokumentacija prema odredbama drugih propisa (o gradnji, zaštiti od požara, zaštiti okoliša i drugo).

Da bi izvršavao propisane mu obveze, koordinator mora biti nazočan na gradilištu, a to vrijeme mora nadzirati obavljaju li se poslovi u skladu s propisima o sigurnosti i zaštiti zdravlja i planovima izvođenja radova, te poduzimati mjere za primjenu propisa u području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu i poštivanje planova izvođenja radova.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Odredbama Zakona o zaštiti na radu dana su prava i dužnosti koordinatoru, ali mu nisu dani alati kojima bi mogao samostalno ispunjavati svoje obveze.

Obzirom da koordinator prekršajno odgovara onda bi trebao imati i izvršnu funkciju (ne samo savjetodavnu kako pogrešno vlada mišljenje) koju mu treba dati investitor koji ga imenuje. To je najjednostavnije riješiti na način da se u ugovore s izvođačima stave odredbe koje će koordinatoru omogućavati izvršno djelovanje.

Podrška koordinatoru od strane investitora kao i suradnja svih ovlaštenika investitora na gradilištu bit će presudna za sigurnost i zaštitu zdravlja na gradilištu, naravno ako ne izostanu potrebne sposobnosti samog koordinatora. Kada su u pitanju poslovi koordinatora, investitoru treba skrenuti pozornost na kaznene odredbe Zakona o zaštiti na radu u kojima su kao prekršaj opisane nezakonitosti u postupanju investitora, a koje ujedno imaju uzročno posljedične veze s kvalitetnim obavljanjem poslova koordinatora.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Kod davanja ugovornih ovlasti koordinatoru zaštite na radu na gradilištu i drugim ovlaštenicima treba skrbiti da se time ne dovode u suprotnost ovlasti sudionika u gradnji koje su već propisane odredbama Zakona o gradnji ni ovlasti ovlaštenika poslodavaca propisane odredbama Zakona o zaštiti na radu.

Zbog moguće njegove odgovornosti u takvim slučajevima važno je da koordinator vodi dnevnik rizičnih događaja, te svoje intervencije upisuje u građevinski dnevnik ili pismeno obavještava o tome investitora. Investitor može preduhitriti takve slučajeve na način da ugovori određene ovlasti koordinatora prema svim izvođačima i omogući primjenu ugovornih kazni pa i jednostranog raskida ugovora o građenju na štetu izvođača koji obavlja poslove protivno propisima i protivno planu izvođenja radova te time dovodi u opasnost život i zdravlje osoba, okoliš, kvalitetu građevine, rokove ili uzrokuje nepredviđene troškove građenja.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio A - Opći minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

1. Stabilnost i čvrstoća

1.1. Materijali, oprema i svi dijelovi koji bilo kakvim pomicanjem mogu ugroziti sigurnost izdravlje radnika, moraju se učvrstiti na prikladan i siguran način.

1.2. Pristup bilo kojoj površini nedostatne čvrstoće nije dopušten, osim ako je osigurana oprema ili sredstva koja omogućavaju sigurno obavljanje radova.

2. Instalacije za distribuciju energije

2.1. Instalacije moraju biti projektirane, izvedene i korištene tako da ne predstavljaju opasnost od požara ili eksplozije. Osobe moraju biti na odgovarajući način zaštićene od opasnosti od električnog udara uzrokovano izravnim ili neizravnim dodirom.

2.2. Prilikom projektiranja, instaliranja i izbora opreme i sigurnosnih uređaja moraju se uzeti u obzir vrsta i snaga distribuirane energije, vanjski uvjeti i osposobljenost osoba koje imaju pristup dijelovima instalacije.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio A - Opći minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

3. Evakuacijski putovi i izlazi u nuždi

3.1. Evakuacijski putovi i izlazi u nuždi moraju biti slobodni i voditi do sigurnog područja najkraćim mogućim putem.

3.2. U slučaju opasnosti odnosno štetnosti, radnicima mora biti omogućeno što brže i sigurnije napuštanje mjesta rada.

3.3. Broj, raspored i veličina evakuacijskih putova i izlaza u nuždi ovisi o aktivnostima i opremi na gradilištu, veličini gradilišta, namjeni prostorija i najvećem broju osoba na gradilištu. 3.4. Posebni evakuacijski putovi i izlazi u nuždi moraju biti dovoljno otporni i postavljeni na odgovarajuća mjesta te označeni znakovima u skladu s Pravilnikom o sigurnosnim znakovima. Sigurnosni znakovi moraju biti dovoljno otporni i postavljeni na odgovarajućim mjestima.

3.5. Evakuacijski putovi i izlazi u nuždi te prolazi i vrata koji do njih vode moraju biti bez prepreka, kako bi se u svakom trenutku mogli nesmetano koristiti.

3.6. Evakuacijski putovi i izlazi u nuždi trebaju biti osvijetljeni i opremljeni nužnom rasvjetom odgovarajuće razine osvijetljenosti u slučaju nestanka postojeće rasvjete.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio A - Opći minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

4. Otkrivanje i gašenje požara

4.1. Ovisno o specifičnostima gradilišta, veličini i namjeni prostorija, opremi na gradilištu, fizikalnim i kemijskim svojstvima prisutnih tvari, smjesa i pripravaka te najvećem mogućem broju prisutnih osoba, mora se osigurati dovoljan broj odgovarajućih aparata za gašenje požara i prema potrebi se moraju postaviti naprave i alarmni sustavi za dojavu požara.

4.2. Naprave za gašenje požara, naprave za dojavu požara i alarmni sustavi moraju biti redovito kontrolirani i održavani. Pregledi i ispitivanja obavljaju se u skladu s propisima.

4.3. Oprema za gašenje požara koja nije ugrađena (nije automatska), mora biti lako dostupna i jednostavna za rukovanje. Oprema mora biti označena u skladu s Pravilnikom o sigurnosnim znakovima.

- Sigurnosni znakovi moraju biti dovoljno otporni i postavljeni na odgovarajuća mjesta.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio A - Opći minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

5. Provjetravanje

S obzirom na radne postupke koji se provode i na fizičke zahtjeve pri radu, moraju se poduzeti mjere kojima se osigurava dovoljan dotok svježeg zraka. Ako se koristi sustav prisilnog provjetravanja, on se mora održavati u ispravnom stanju, a radnici ne smiju biti izloženi brzini strujanja zraka koja je štetna za zdravlje. Sustav za prisilno provjetravanje mora biti opremljen signalizacijom za dojavu kvara.

6. Izlaganje posebnim opasnostima odnosno štetnostima

6.1. Radnici ne smiju biti izloženi štetnom djelovanju u radnom okolišu posebice u pogledu: zračenja, buke, vibracija, aerosola (prašina, vlakna, dim i magla), tekućina (razlijevanje, prskanje), plinova i para, bakterija, virusa, gljivica ili parazita i dr.

6.2. Ako radnici obavljaju poslove u prostoru u kojem atmosfera može sadržavati toksične ili štetne tvari ili ne sadrži dovoljno kisika ili je zapaljiva, ta atmosfera mora biti pod nadzorom te se moraju poduzeti odgovarajuće mjere zaštite na radu.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio A - Opći minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

6.3. Radnik ne smije biti izložen navedenoj atmosferi u zatvorenom prostoru, ako nisu poduzete mjere iz točke 6.2.

Radnik treba cijelo vrijeme rada biti nadziran izvana tako da mu se u svakom trenutku može pružiti pomoć te se moraju poduzeti odgovarajuće preventivne mjere radi osiguranja učinkovite i trenutačne pomoći.

7. Temperatura

Za vrijeme obavljanja poslova, temperatura mora biti primjerena radnim postupcima i fizičkim zahtjevima pri radu.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio A - Opći minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

8. Prirodna i umjetna rasvjeta mjesta rada, prostora i prolaza na gradilištu

8.1. Mjesta rada moraju imati što više prirodne svjetlosti te dovoljno primjerene umjetne rasvjete noću i kada prirodno dnevno svjetlo nije dostatno. Ako okolnosti na mjestu rada zahtijevaju, moraju se koristiti prenosivi izvori svjetlosti koji moraju biti zaštićeni od neželjenih utjecaja. Boja umjetnog svjetla koje se koristi ne smije promijeniti zapažanje znakova ili putokaza ili na njih utjecati.

8.2. Instalacije za rasvjetu mjesta rada moraju biti postavljene tako da radnike ne dovode u opasnost od nezgode uzrokovane vrstom postavljene rasvjete.

8.3. Mjesta rada, prometni putovi i prolazi gdje su radnici naročito izloženi opasnostima na radu pri zakazivanju umjetne rasvjete, moraju biti opremljeni odgovarajućom nužnom rasvjetom.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio A - Opći minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

9. Vrata i rampe

9.1. Klizna vrata moraju imati sigurnosni uređaj koji sprečava njihovo iskakanje i prevrtanje.

9.2. Vrata i rampe koje se otvaraju prema gore moraju biti opremljeni mehanizmom koji sprečava njihovo padanje.

9.3. Vrata i rampe na evakuacijskim putovima moraju biti primjereno označene u skladu s propisima.

9.4. U blizini rampi koje su namijenjene prometu vozila, moraju postojati vrata za kretanje pješaka, osim u slučaju kada za pješake nema opasnosti pri prolazu. Vrata moraju biti vidljivo označena i stalno prohodna.

9.5. Vrata na mehanizirani pogon i rampe ne smiju predstavljati nikakvu opasnost za radnike. Vrata moraju biti opremljena lako uočljivim i dostupnim napravama za zaustavljanje u slučaju opasnosti. Ako se u slučaju nestanka struje ne otvaraju automatski, mora biti moguće njihovo ručno otvaranje.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio A - Opći minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

10. Prolazi – područja opasnosti

10.1. Prolazi, uključujući stubišta, pričvršćene ljestve te prostor za utovar i prilazne rampe moraju biti projektirani, razmješteni, izvedeni i prema potrebi se moraju mijenjati da se osigura jednostavan, siguran i prikladan pristup, koji neće ugroziti radnike koji rade u blizini tih prolaza.

10.2. Putovi koji se koriste za prolaz pješaka i/ili transport roba, uključujući one koji se koriste za utovar ili istovar, moraju odgovarati broju korisnika i vrsti posla koji se na njima obavlja.

Ako se na prolazima koriste prijevozna sredstva, mora se osigurati dovoljno sigurnog prostora ili odgovarajućih zaštitnih naprava za ostale korisnike gradilišta. Putovi moraju biti vidljivo označeni, redovito pregledavani i pravilno održavani.

10.3. Potrebno je osigurati dovoljno slobodnog prostora između prolaza za vozila i vrata, rampi, prolaza za pješake, hodnika i stubišta.

10.4. Ako gradilište uključuje područja na koja je pristup ograničen, ona moraju biti opremljena napravama koje sprečavaju ulaz neovlaštenim osobama. Moraju se poduzeti odgovarajuće mjere za zaštitu radnika koji su ovlašteni za pristup na opasna područja. Opasna područja moraju se jasno označiti.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio A - Opći minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

11. Teretne platforme i rampe

11.1. Teretne platforme i rampe moraju odgovarati dimenzijama tereta koji se prevozi.

11.2. Teretne platforme moraju imati barem jedan izlaz.

11.3. Rampe za utovar moraju biti dovoljno sigurne, da radnici s njih ne mogu pasti.

12. Slobodno kretanje na mjestu rada

Površina poda na mjestu rada mora radnicima omogućavati dovoljnu slobodu kretanja pri obavljanju posla, uzimajući u obzir svu postojeću potrebnu opremu i naprave.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio A - Opći minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

13. Prva pomoć

13.1. Poslodavac mora osigurati pružanje prve pomoći na gradilištu i poduzeti mjere kojima se omogućuje liječnička pomoć radnicima koji su ozlijeđeni ili su iznenada oboljeli. Osobe koje su osposobljene za pružanje prve pomoći moraju se nalaziti na gradilištu.

13.2. Potrebno je osigurati jednu ili više prostorija namijenjenih za pružanje prve pomoći, kada to zahtijeva opseg radova ili vrsta posla.

13.3. Prostorije namijenjene za pružanje prve pomoći moraju biti opremljene opremom i sredstvima za pružanje prve pomoći te lako dostupne za nosila. Prostorije moraju biti označene u skladu s Pravilnikom o sigurnosnim znakovima.

13.4. Pored zahtjeva iz točke 13.3., oprema za pružanje prve pomoći mora biti dostupna na svim mjestima na kojima to zahtijevaju uvjeti rada. Ta oprema mora biti odgovarajuće označena i lako dostupna. Adresa i telefonski broj službe hitne pomoći moraju biti postavljeni na vidnom mjestu.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio A - Opći minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

14. Sanitarna oprema

14.1. Garderobe i garderobni ormarići

14.1.1. Ako radnici moraju nositi prikladnu radnu odjeću i ako se zbog zdravstvenih razloga ili pristojnosti ne mogu presvlačiti na drugom mjestu, potrebno je osigurati prikladne garderobe. Garderobe moraju biti lako dostupne, dovoljno prostrane i opremljene sjedalima.

14.1.2. Garderobe moraju biti dovoljno velike te kada to zahtijevaju okolnosti opremljene napravama za sušenje radne odjeće radnika, kao i njegove vlastite odjeće te ormarićima za zaključavanje osobnih stvari. Ako to okolnosti zahtijevaju (na primjer opasne i štetne tvari, vlaga, nečistoća), radnici moraju imati mogućnost držati radnu odjeću odvojeno od osobne odjeće i osobnih stvari.

14.1.3. Potrebno je osigurati odvojene garderobe ili odvojeno korištenje garderoba za žene i muškarce.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio A - Opći minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

14.1.4. Ako u vezi s točkom 14.1.1. nisu propisane garderobe, svakom se radniku mora osigurati mjesto gdje će zaključati vlastitu odjeću i osobne stvari.

14.2. Tuševi i umivaonici

14.2.1. Radnicima mora biti osiguran dovoljan broj tuševa, ako to zahtijeva priroda posla ili zdravstveni razlozi. Potrebno je osigurati odvojene tuševe ili odvojeno korištenje tuševa za žene i muškarce.

14.2.2. Kupaonice s tuševima moraju biti dovoljno velike da se svaki radnik može nesmetano oprati u skladu s higijenskim normama. Tuševi moraju biti opskrbljeni toplom i hladnom tekućom vodom.

14.2.3. Ako tuševi nisu potrebni, prema prvom stavku točke 14.2.1., potrebno je u blizini mjesta rada i garderoba osigurati dovoljan broj prikladnih umivaonika s tekućom vodom (toplom vodom prema potrebi). Potrebno je osigurati odvojene umivaonike ili odvojeno korištenje umivaonika za žene i muškarce.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio A - Opći minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

14.2.4. Prostorije s tuševima ili umivaonicima moraju biti povezane s garderobama.

14.3. Nužnici i umivaonici

U blizini mjesta rada, prostorija za odmor, garderoba i prostorija s tuševima ili umivaonicima, radnicima se moraju osigurati prostorije s odgovarajućim brojem nužnika i umivaonika. Potrebno je osigurati odvojene nužnike ili odvojeno korištenje nužnika za žene i muškarce.

15. Prostorije za odmor i/ili prostor za boravak

15.1. Ako je to potrebno zbog sigurnosnih i zdravstvenih razloga, posebno zbog prirode posla koji se obavlja ili prisutnosti većeg broja zaposlenih kao i zbog udaljenosti gradilišta, radnicima se moraju osigurati lako dostupne prostorije za odmor i/ili boravak.

15.2. Prostorije za odmor i/ili boravak moraju biti dovoljno velike i opremljene stolovima i stolicama s naslonom koji odgovara broju radnika.

15.3. Ako ne postoje takve prostorije, potrebno je osigurati druge objekte u kojima će radnici boraviti za vrijeme prekida rada.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio A - Opći minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

15.4. Stalni prostori za boravak, osim ako se koriste samo u iznimnim slučajevima, moraju imati dovoljno sanitarne opreme, prostora za odmor i provođenje slobodnog vremena. Prostori moraju biti opremljeni krevetima, ormarima, stolovima i stolicama s naslonom, vodeći računa o broju radnika te prema potrebi moraju biti raspoređeni s obzirom na prisutnost radnika oba spola.

15.5. U prostorijama za odmor i/ili boravak moraju se poduzeti odgovarajuće mjere zaštite nepušača od dima duhanskih i srodnih proizvoda, biljnih proizvoda za pušenje te para elektroničkih cigareta.

16. Trudnice i dojilje

Trudnicama i dojiljama mora se omogućiti ležanje i odmaranje u prikladnim uvjetima.

17. Radnici sa smanjenom radnom sposobnošću odnosno invaliditetom

Ako je potrebno, mjesta rada moraju biti prilagođena radnicima sa smanjenom radnom sposobnošću odnosno invaliditetom. To se odnosi posebno na vrata, prolaze, stepeništa, tuševe, umivaonike, nužnike i mjesta rada koja koriste ili u kojima borave osobe sa smanjenom radnom sposobnošću odnosno invaliditetom.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio A - Opći minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

18. Ostale odredbe

18.1. Okoliš i vanjska granica gradilišta moraju biti označeni i izvedeni tako da su jasno uočljivi i prepoznatljivi.

18.2. Radnicima na gradilištu mora se u prostorijama za boravak i u blizini mjesta rada osigurati dovoljna količina pitke vode i po mogućnosti drugog bezalkoholnog pića.

18.3. Radnicima se moraju:

- osigurati posebne prostorije sa zadovoljavajućim uvjetima za prehranu,
- gdje je prikladno, osigurati prostorije za pripremu vlastitih obroka u zadovoljavajućim uvjetima.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio B - Posebni minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

Uvodna napomena

Ako tako nalažu posebne okolnosti, podjela minimalnih zahtjeva u dvije skupine, kako je navedeno u nastavku, nije obvezujuća.

Odjeljak I. - Unutarnja mjesta rada na gradilištu

1. Stabilnost i čvrstoća

Konstrukcija i stabilnost objekata moraju odgovarati prirodi njihove uporabe.

2. Izlazi u nuždi

Izlazna vrata za nuždu moraju se otvarati prema van. Izlazna vrata za nuždu ne smiju biti zaključana ili zatvorena tako da ih bilo koja osoba koja bi ih htjela koristiti u slučaju opasnosti ne bi mogla lako i brzo otvoriti. Klizna ili okretna vrata ne smiju se koristiti za izlaze u nuždi.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio B - Posebni minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

3. Provjetravanje

Ako se koriste klimatizacijski ili mehanički uređaji za provjetravanje, radnici ne smiju njihovim djelovanjem biti izloženi velikim brzinama strujanja zraka koje izazivaju nelagodu. Nečistoća ili prljavština koja bi onečišćenjem zraka mogla neposredno ugroziti zdravlje radnika, mora se neodgodivo ukloniti.

4. Temperatura

4.1. Temperatura u prostorijama za odmor, u prostorijama za osobe koje su trenutačno na obavljanju poslova, sanitarnim čvorovima, blagovaonicama i prostorijama za pružanje prve pomoći mora odgovarati posebnim namjenama tih prostorija.

4.2. Prozori, svjetlarnici i staklene pregrade moraju onemogućiti pretjerani učinak sunčevog svjetla, uzimajući u obzir prirodu posla i namjenu prostorije.

5. Prirodno osvjetljenje i umjetna rasvjeta

Radne prostorije moraju imati što više prirodnog svjetla i moraju biti opremljene odgovarajućom umjetnom rasvjetom radi sigurnosti i zaštite zdravlja radnika.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio B - Posebni minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

6. Podovi, zidovi, stropovi i krovovi prostorija

6.1. Podoviradnih prostorija ne smiju imati opasnih izbočina, rupa ili nagiba te moraju biti tvrdi, stabilni i protuklizni.

6.2. Površine podova, zidova i stropova u prostorijama moraju biti takve da se mogu lako čistiti odnosno održavati, u skladu s odgovarajućom razinom higijene.

6.3. Prozirni ili providni zidovi, posebno potpuno staklene pregrade u prostorijama ili u blizini radnih prostorija i prolaza, moraju biti vidljivo označeni i izrađeni od sigurnosnog materijala ili moraju biti osigurani od takvih mjesta ili prometnica, da radnici ne bi došli u dodir sa zidovima odnosno da se ne bi ozlijedili u slučaju razbijanja zida.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio B - Posebni minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

7. Prozori i svjetlarnici

7.1. Radnicima mora biti omogućeno da na siguran način mogu otvoriti, zatvoriti, prilagoditi ili pričvrstiti prozore, svjetlarnike i ventilacijske otvore. Dok su prozori, svjetlarnici i ventilacijski otvori otvoreni, oni ne smiju predstavljati opasnost za radnike.

7.2. Prozori i svjetlarnici moraju biti projektirani u skladu s opremom ili na drugi način opremljeni napravama koje će omogućiti njihovo čišćenje bez opasnosti za radnike koji obavljaju taj posao ili druge osobe koje su prisutne na tim mjestima.

8. Vrata i ulazi

8.1. Položaj, broj i dimenzije vrata i ulaza te materijali od kojih su izrađeni moraju odgovarati namjeni prostorija i površina.

8.2. Prozirna vrata moraju biti odgovarajuće označena u visini očiju.

8.3. Okretna vrata moraju biti prozirna ili imati providan umetak.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Dio B - Posebni minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

8.4. Ako prozirne i providne površine na vratima i ulazima nisu izrađene od sigurnosnog materijala i ako za radnike postoji opasnost od ozljeda u slučaju razbijanja tih površina takve površine se moraju zaštititi od loma.

9. Prolazi

Ako oprema i uporaba prostorija to zahtijeva radi zaštite radnika, prolazi se moraju jasno označiti.

10. Posebne mjere za pokretne stepenice i pokretne trake za pješake

Pokretne stepenice i pokretne trake za pješake moraju sigurno djelovati. Moraju biti opremljene svim potrebnim sigurnosnim napravama. Moraju imati ugrađene lako uočljive i dostupne uređaje za isključivanje u nuždi.

11. Veličina prostorija i zračni prostor u prostorijama

Radne prostorije moraju imati dovoljno veliku površinu i biti dovoljno visoke kako bi radnici mogli obavljati posao a da pritom ne bude ugrožena njihova sigurnost, zdravlje ili udobnost.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Odjeljak II. - Vanjska mjesta rada na gradilištu

1. Stabilnost i čvrstoća

1.1. Pokretna ili nepokretna mjesta rada na visini ili tlu moraju biti čvrsta i stabilna, uzimajući u obzir:

- broj radnika koji rade na njima,
- najveću nosivost i raspodjelu opterećenja,
- vanjske utjecaje kojima mogu biti izloženi.

Ako nosiva konstrukcija i ostali sastavni dijelovi tih mjesta rada nisu sami po sebi stabilni, njihova se stabilnost mora osigurati prikladnim i sigurnim načinima učvršćivanja da bi se izbjeglo svako nepredviđeno ili nekontrolirano pomicanje cijelog mjesta rada ili njegovih pojedinih dijelova.

1.2. Pregled

Stabilnost i čvrstoća moraju se provjeravati na odgovarajući način, a posebno poslije svake promjene visine ili dubine mjesta rada.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Odjeljak II. - Vanjska mjesta rada na gradilištu

2. Instalacije za distribuciju energije

2.1. Instalacije za distribuciju energije na gradilištu, a naročito ako su izložene vanjskim utjecajima, moraju se redovito pregledavati i održavati.

2.2. Instalacije koje su postojale prije otvaranja gradilišta potrebno je locirati, provjeriti i jasno označiti.

2.3. Zračne električne vodove potrebno je, gdje god je to moguće, preusmjeriti s područja gradilišta ili je potrebno prekinuti dovod struje. Ako to nije moguće, moraju se postaviti ograde i upozorenja da bi se spriječio dodir vozila i opreme s vodovima pod naponom. Na mjestima gdje vozila prolaze ispod vodova pod naponom, moraju se postaviti odgovarajuće upozoravajuće oznake i viseće zaštitne naprave.

3. Atmosferski utjecaji

Radnici moraju biti zaštićeni od atmosferskih utjecaja, koji bi mogli biti štetni za njihovo zdravlje i sigurnost.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Odjeljak II. - Vanjska mjesta rada na gradilištu

4. Padajući predmeti

Radnici moraju skupnim mjerama biti zaštićeni od padajućih predmeta, ako je to tehnički izvedivo. Materijali i oprema moraju biti složeni ili razmješteni tako da se spriječi njihovo urušavanje ili prevrtanje.

Ako je potrebno, na gradilištu moraju postojati natkriveni prolazi ili se mora onemogućiti pristup opasnom području.

5. Padovi s visine

5.1. Padovi s visine moraju se fizički spriječiti ograđivanjem svih mjesta rada na visini dovoljno čvrstim i visokim ogradama koje imaju najmanje podni rubni zaštitni dio, središnji dio i rukohvat ili na drugi siguran način. Na visini većoj od 1 m iznad tla ili poda, visina zaštitne ograde ne smije biti manja od 1,0 m.

5.2. Rad na visini smije se obavljati uz uporabu odgovarajuće zaštite odnosno odgovarajuće opreme, kao što su košare, platforme ili sigurnosne mreže. Ako zbog prirode posla uporaba takve opreme nije moguća, moraju se osigurati prikladni načini pristupa i moraju se koristiti sigurnosni pojasevi ili drugi sigurnosni načini vezivanja. Osim zahtjeva pod točkom 5. primjenjuju se i odgovarajući zahtjevi Pravilnika o zaštiti na radu pri uporabi radne opreme.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Odjeljak II. - Vanjska mjesta rada na gradilištu

6. Skele i ljestve

6.1. Sve skele moraju biti projektirane, ispravno postavljene i održavane radi sprječavanja njihovog urušavanja, prevrtanja ili pomicanja.

6.2. Radne platforme, prolazi i ljestve na skelama moraju biti postavljene, dimenzionirane, osigurane i korištene tako da osobe ne mogu s njih pasti niti biti izložene riziku od padajućih predmeta.

6.3. Provjeru ispravnosti skela mora obavljati odgovorna stručna osoba:

- prije uporabe,
- naknadno, u redovitim vremenskim razmacima,
- nakon svake promjene, nakon dužeg vremena u kojem se skela nije koristila, izlaganja lošim vremenskim utjecajima ili seizmičkim podrhtavanjima ili bilo kojim drugim okolnostima koje mogu ugroziti čvrstoću ili stabilnost skele.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Odjeljak II. - Vanjska mjesta rada na gradilištu

6.4. Ljestve moraju biti dovoljno čvrste i ispravno održavane. Moraju se pravilno koristiti, na prikladnim mjestima i u skladu s namjenom.

6.5. Pokretne skele moraju se učvrstiti protiv nekontroliranog pomicanja. Osim zahtjeva pod točkom 6. primjenjuju se i odgovarajući zahtjevi iz Pravilnika o zaštiti na radu pri uporabi radne opreme.

7. Oprema za dizanje

7.1. Uređaji i pribor za dizanje, uključujući njihove sastavne dijelove, dodatke, sidra i potpornje, moraju biti:

- ispravno projektirani, ispravno izvedeni i dovoljno čvrsti za korištenje u svrhu za koju su namijenjeni,
- ispravno postavljeni i korišteni,
- održavani u dobrom radnom stanju,
- pregledani i redovito ispitivani te kontrolirani u skladu s važećim propisima,
- upravljani jedino od strane stručnih radnika, koji su posebno osposobljeni.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Odjeljak II. - Vanjska mjesta rada na gradilištu

7.2. Na svim uređajima i priboru za dizanje mora biti vidljivo označena najveća dozvoljena nosivost.

7.3. Oprema i pribor za dizanje ne smiju se koristiti u svrhe za koje nisu namijenjeni. Osim zahtjeva pod točkom 7. primjenjuju se i odgovarajući zahtjevi iz Pravilnika o zaštiti na radu pri uporabi radne opreme.

8. Vozila i strojevi za iskopavanje i rukovanje materijalima

8.1. Sredstva za prijevoz i strojevi za iskopavanje i rukovanje materijalima moraju biti:

- pravilno projektirani i konstruirani, pri čemu je potrebno što više uvažavati ergonomska načela,
- održavani u dobrom radnom stanju,
- pravilno korišteni.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Odjeljak II. - Vanjska mjesta rada na gradilištu

8.2. Vozači i rukovatelji vozilima i strojevima za iskopavanje i rukovanje materijalima moraju biti posebno osposobljeni za te poslove.

8.3. Poduzimanjem zaštitnih mjera treba osigurati da vozila i strojevi za iskopavanje i rukovanje materijalima ne padnu u građevne jame ili u vodu.

8.4. Strojevi za iskopavanje i rukovanje materijalima moraju prema potrebi biti opremljeni konstrukcijama koje štite vozača od predmeta koji padaju i od prignječenja ako se stroj prevrne.

9. Instalacije i radna oprema

9.1. Instalacije, strojevi i oprema, uključujući ručni alat, bez obzira je li na električni pogon ili nije, moraju biti:

- projektirani i ispravno izvedeni, uzimajući u obzir, što je moguće više, ergonomska načela,
- održavani u dobrom radnom stanju,
- korišteni isključivo u svrhu za koju su projektirani,
- upravljani jedino od strane posebno osposobljenih radnika.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Odjeljak II. - Vanjska mjesta rada na gradilištu

9.2. Instalacije i oprema pod tlakom moraju se pregledavati i redovito ispitivati u skladu s posebnim propisima.

10. Građevne jame, bunari, podzemni radovi, tuneli i zemljani radovi

10.1. U građevnim jamama, bunarima, podzemnim radovima ili tunelima moraju se poduzeti odgovarajuće zaštitne mjere:

- korištenjem odgovarajuće potporne konstrukcije ili nasipa,
- sprečavanjem opasnosti od pada osobe, materijala ili predmeta ili opasnosti od poplave,
- osiguranjem dovoljnog provjetravanja svih mjesta rada, da bi se osigurala primjerena kvaliteta zraka koji nije opasan ili štetan za zdravlje,
- omogućavanjem radnicima da se sklone na sigurno područje u slučaju požara ili nadiranja vode ili materijala.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Odjeljak II. - Vanjska mjesta rada na gradilištu

10.2. Prije početka iskopavanja moraju se poduzeti mjere radi uočavanja i smanjivanja na najmanju moguću mjeru svake opasnosti uzrokovane od podzemnih instalacija i ostalih sustava razvoda.

10.3. Moraju se osigurati sigurni putovi pri dolasku i odlasku s mjesta iskopavanja.

10.4. Hrpe zemlje i materijala te pokretna vozila moraju biti na sigurnoj udaljenosti od građevnih jama, a prema potrebi se moraju izvesti odgovarajuće zaštitne ograde.

11. Rušenje

Pri rušenju zgrade ili konstrukcije:

- moraju se poduzeti odgovarajuće sigurnosne mjere, metode i postupci,
- radovi se moraju planirati i izvoditi samo pod nadzorom stručne osobe.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Odjeljak II. - Vanjska mjesta rada na gradilištu

12. Metalni ili betonski okviri, oplata i teški montažni elementi

12.1. Metalni ili betonski okviri i njihovi sastavni dijelovi, oplata, montažni elementi ili privremene potporne konstrukcije i potpornji moraju se postaviti i rastaviti samo pod nadzorom stručne osobe.

12.2. Potrebno je poduzeti odgovarajuće mjere opreza za zaštitu radnika od opasnosti od privremene lomljivosti ili nestabilnosti konstrukcije.

12.3. Oplata, privremene potporne konstrukcije i potpornji moraju se projektirati i oblikovati te postaviti i održavati tako da bez opasnosti izdrže opterećenja odnosno naprezanja kojima mogu biti izloženi.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Odjeljak II. - Vanjska mjesta rada na gradilištu

13. Podvodna zvana i kesoni

13.1. Podvodna zvana i kesoni moraju biti:

- konstruirani i izvedeni od prikladnog materijala dovoljne čvrstoće,
- prikladno opremljeni da se radnici u slučaju prodiranja vode i materijala mogu skloniti u siguran prostor.

13.2. Izgradnja, postavljanje, izmjena ili rastavljanje podvodnog zvana ili kesona može se obavljati samo pod nadzorom stručne osobe.

13.3. Sva podvodna zvana i kesone moraju pregledavati stručne osobe u redovitim vremenskim razmacima.

5. PRIMJENA PRAVILA ZAŠTITE NA RADU U FAZI GRAĐENJA

Odjeljak II. - Vanjska mjesta rada na gradilištu

14. Radovi na krovu

14.1. Kada je potrebno radi izbjegavanja rizika ili ako se rad na krovu obavlja na visini većoj od 3 m ili na krovu s nagibom većim od 30 %, moraju se poduzeti sve preventivne mjere za sprečavanje pada radnika, alata ili drugih predmeta ili materijala.

14.2. Kada radnici rade na krovu ili u njegovoj blizini ili na bilo kojoj drugoj površini koja je izrađena od lomljivog materijala, kroz koju se može propasti, potrebno je primijeniti sigurnosne mjere protiv propadanja i pada radnika na tlo.

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Inspektori rada

- Odredbama Zakona o sustavu državne uprave je propisano da se inspekcijski nadzor provodi u skladu s posebnim zakonom, odnosno u ovom slučaju sukladno odredbama Zakona o zaštiti na radu i Zakona o Državnom inspektoratu, a na način da se obavlja izravan uvid u opće i pojedinačne akte, uvjete i način rada nadziranih pravnih i fizičkih osoba, te da se poduzimaju zakonom i drugim propisima predviđene mjere s ciljem da se ustanovljeno stanje i poslovanje uskladi sa zakonom i drugim propisima. Sukladno odredbama Zakona o sustavu državne uprave i odredbama članka 90. Zakona o zaštiti na radu, za nadzor nad provedbom zakona o zaštiti na radu ovlašteni su **inspektori rada**.
- Inspektori imaju **posebnu iskaznicu** kojom dokazuju svoj službeni položaj, identitet i ovlasti. Inspektori imaju pravo pregledati poslovne prostorije, poslovne spise, zgrade, predmete, robu i druge stvari kod nadziranih osoba, saslušati pojedine osobe u upravnom postupku, pregledati isprave na temelju kojih se može utvrditi identitet osoba, kao i obavljati druge radnje u skladu sa svrhom inspekcijskog nadzora. Ako se inspektor prilikom provođenja inspekcijskog nadzora pruži fizički otpor, odnosno ako se takav otpor osnovano očekuje, inspektor može zatražiti pomoć ovlaštenih službenih osoba nadležne policijske uprave.

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Inspektori rada

Prava i obveze inspektora su da:

- ako utvrdi povredu propisa, naredi otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u određenom roku,
- podnese prijavu nadležnom državnom tijelu zbog kaznenog djela te
- izreče zakonom ili drugim propisom utvrđenu prekršajnu kaznu.

Inspektor je obvezan sastaviti **zapisnik o izvršenom pregledu, utvrđenom stanju i poduzetim mjerama i radnjama** te voditi **očevidnik** o obavljenim inspekcijskim nadzorima. Inspektor ima i nakon toga obvezu poduzeti propisane mjere i radnje ako utvrđeni nedostaci nisu otklonjeni u ostavljenom roku. Izravne ovlasti inspektora rada u području zaštite na radu su propisane odredbama *Zakona o zaštiti na radu*.

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Provedba nadzora – prema čl. 91. Zakona o zaštiti na radu

Prema čl. 91. Zakona o zaštiti na radu

U provedbi inspekcijskog nadzora u području zaštite na radu nadležni inspektor će usmenim rješenjem, na vrijeme dok se ne otkloni utvrđeni nedostatak, poslodavcu zabraniti:

- 1) uporabu sredstava rada i osobne zaštitne opreme, odnosno građevine ili njezinog sastavnog dijela, prostorije, postrojenja, uređaja i druge opreme za rad koji su neispravni ili za koje poslodavac ne može predočiti dokumentaciju propisanu ovim Zakonom i drugim propisima (članci 41. i 42.)
- 2) obavljanje radnih postupaka protivno ovom Zakonu i drugim propisima, bez uporabe propisane osobne zaštitne opreme te drugog ponašanja ili postupanja koje je protivno odredbama ovoga Zakona i drugih propisa (članci 41., 43., 44., 48. i 49.)
- 3) korištenje izvora fizikalnih, kemijskih, bioloških i drugih štetnosti, ako nije radniku osigurao podatke o rizicima koje uzrokuju ili za koje, na mjestu rada, nema dokumentaciju propisanu ovim Zakonom i drugim propisima (članci 45., 46., 47., 48., 49. i 50.).

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Provedba nadzora

U provedbi inspekcijskog nadzora u području zaštite na radu nadležni inspektor će usmenim rješenjem, na vrijeme dok se ne otkloni utvrđeni nedostatak, pravnoj, odnosno fizičkoj osobi zabraniti obavljanje poslova zaštite na radu ako za obavljanje tih poslova nema propisano ovlaštenje (članak 82.).

U provedbi inspekcijskog nadzora u području zaštite na radu nadležni inspektor će usmenim rješenjem, na vrijeme dok se ne otkloni utvrđeni nedostatak, poslodavcu narediti:

- 1) udaljenje s mjesta rada radnika za kojeg ne može predložiti dokaze o ispunjavanju uvjeta koji su propisani ovim Zakonom i drugim propisima (članci 28., 36., 38., 39., 40. i 54.)
- 2) udaljenje s mjesta rada radnika za kojeg se opravdano pretpostavlja da je pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti (članci 58. i 59.).

Inspektor je obvezan u zapisniku o provedbi inspekcijskog nadzora u području zaštite na radu navesti doneseno usmeno rješenje iz čl. 91. stavaka 1., 2. i 3. Rješenje se izvršava pečaćenjem prostorija, objekata ili sredstava iz stavka 1. čl. 91. ili njihovog dijela ili na drugi pogodan način.

Žalba izjavljena protiv rješenja članka 91. **ne odgađa izvršenje rješenja.**

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Provedba nadzora – prema čl. 92. Zakona o zaštiti na radu

U provedbi inspekcijskog nadzora u području zaštite na radu nadležni inspektor će usmenim rješenjem poslodavcu narediti:

- 1) izradu procjene rizika za poslove na mjestu rada, odnosno da procjenu rizika učini dostupnu radniku na mjestu rada (članak 18.)
- 2) provjeru osposobljenosti radnika za rad na siguran način (članak 28.)
- 3) osnivanje odbora za zaštitu na radu ili sazivanje sjednice toga odbora (članak 34.)
- 4) ispitivanje sredstava rada (članak 42.)
- 5) ispitivanje parametara radnog okoliša (članak 45.)
- 6) postavljanje sigurnosnih znakova (članak 53.)
- 7) organiziranje pružanja prve pomoći radnicima na radu na propisani način (članak 56.)
- 8) da na mjestu rada, na vidljivo mjesto, postavi sigurnosne znakove i upute iz članka 62. stavka 1. Zakona
- 10) da radniku osigura zdravstvenu zaštitu primjerenu rizicima za sigurnost i zdravlje (članak 63.).

Inspektor je obvezan u zapisniku o provedbi inspekcijskog nadzora u području zaštite na radu navesti doneseno usmeno rješenje

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Provedba nadzora – prema čl. 93. Zakona o zaštiti na radu

Nadležni inspektor rada dužan je obaviti nadzor povodom događaja iz članka 65. (**o smrtnoj ozljedi** nastaloj u prostoriji ili na prostoru u kojem poslodavac obavlja rad **i o ozljedi** nastaloj u prostoriji ili na prostoru u kojem poslodavac obavlja rad zbog koje je radniku ili osobi na radu pružena hitna medicinska pomoć i zbog koje je ozlijeđena osoba zadržana na liječenju u stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi ili dnevnoj bolnici) **odmah** nakon primitka obavijesti o nastanku takvoga događaja od poslodavca, policije, radnika ili liječnika koji je ozlijeđenoj osobi pružio medicinsku pomoć.

Nadležni inspektor rada dužan je obaviti nadzor kod poslodavca kod kojeg je utvrđena **profesionalna bolest radnika**.

O događaju iz članka 65. stavka 1. ovoga Zakona (smrtnoj ozljedi) nadležni inspektor rada dužan je, najkasnije u roku od 24 sata od primljene obavijesti o događaju, izvijestiti svoga čelnika.

Čelnik tijela nadležnog za inspekciju rada nputkom određuje koje podatke mora sadržavati izvješće iz stavka 3. ovoga članka.

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Prekršajne odredbe – prema čl. 94. Zakona o zaštiti na radu

Novčanom kaznom u iznosu od **7.000,00** kuna kaznit će se za prekršaj koordinator zaštite na radu fizička osoba ako ne izradi ili ne da izraditi **plan izvođenja radova**, ili ako ne izradi ili ne da izraditi potrebna usklađenja plana izvođenja radova i dokumentacije sa svim promjenama na gradilištu (članak 77. stavak 1. podstavak 2. i stavak 2. podstavak 3.).

U slučaju ponavljanja prekršaja iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti novčanom kaznom u dvostrukom iznosu.

Za prekršaj iz stavaka 1. i 2. ovoga članka počinitelju se može izreći novčana kazna na mjestu izvršenja prekršaja u iznosu od 1.900,00 kuna.

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Prekršajne odredbe – prema čl. 95. Zakona o zaštiti na radu

Novčanom kaznom u iznosu od **10.000,00 kuna** kaznit će se za prekršaj poslodavac pravna osoba:

- 1) ako u slučaju smrtne ozljede ne sazove sjednicu odbora za zaštitu na radu u roku od dva radna dana od nastanka takve ozljede (članak 34. stavak 8.)
- 2) ako ne organizira sastajanje odbora za zaštitu na radu najmanje jedanput u šest mjeseci i ako u slučaju smrtne ozljede ne sazove sjednicu odbora za zaštitu na radu u roku od dva radna dana od nastanka takve ozljede (članak 34. stavci 7. i 8.)
- 3) ako ne izradi plan evakuacije i spašavanja ili ne odredi radnike koji će provoditi mjere i osigurati pozivanje i omogućiti postupanje javnih službi nadležnih za zaštitu od požara i spašavanje, ili ne osposobi radnike na način da ih upozna s planom evakuacije i spašavanja za slučaj izvanrednog događaja, ili ne provodi praktične vježbe evakuacije i spašavanja najmanje jednom u dvije godine (članak 55. stavci 1. i 5.)
- 4) ako ne provodi zaštitu nepušača od djelovanja dima duhanskih i srodnih proizvoda, biljnih proizvoda za pušenje i para elektroničkih cigareta te ako ne spriječi pušenje na radnim sastancima ili na mjestu rada (članak 57. stavci 1., 2. i 3.)
- 5) ako ne provodi zabranu zlouporabe alkoholnih pića i sredstava ovisnosti na mjestu rada prikladnim mjerama (članak 58. stavak 2.)
- 6) ako ne osigura povjereniku radnika za zaštitu na radu potrebno vrijeme i uvjete za nesmetano obnašanje dužnosti (članak 72.).

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Prekršajne odredbe – prema čl. 95. Zakona o zaštiti na radu

(... nastavak)

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od **3.000,00 kuna** poslodavac fizička osoba i odgovorna osoba pravne osobe.

U slučaju ponavljanja prekršaja iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti novčanom kaznom u dvostrukom iznosu.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka može se izreći novčana kazna na mjestu izvršenja prekršaja poslodavcu pravnoj osobi u iznosu od **1.900,00 kuna**, a poslodavcu fizičkoj osobi i odgovornoj osobi pravne osobe u iznosu od **1.500,00 kuna**

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Prekršajne odredbe – prema čl. 96. Zakona o zaštiti na radu

Novčanom kaznom u iznosu od **30.000,00 kuna** kaznit će se pravna osoba za koju se po posebnom propisu izrađuje projekt, odnosno izvode radovi:

- ako kao investitor ne osigura da se pri projektiranju izradi elaborat zaštite na radu koji obuhvaća i razrađuje način primjene pravila zaštite na radu pri korištenju građevina namijenjenih za rad ili kao investitor, vlasnik građevine, koncesionar ili druga osoba za koju se izrađuje projekt ne imenuje koordinatora zaštite na radu pri izradi projekta ili tijekom građenja (članak 73. stavci 3. i 4.)
- ako najkasnije jedan dan prije početka izvođenja radova na iskorištavanju šuma na privremenom radilištu na kojem će radovi trajati duže od pet dana i na kojemu će radove izvoditi dva ili više izvođača nije tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada dostavio obavijest iz članka 74. stavka 2. ovoga Zakona
- ako najkasnije jedan dan prije početka izvođenja građevinskih radova na gradilištu na kojemu će radove izvoditi dva ili više izvođača nije dostavio prijavu gradilišta tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada u skladu s provedbenim propisom (članak 75. stavci 3. i 4.)
- ako na gradilištu nema plan izvođenja radova ili ako takav plan nema propisani sadržaj (članak 75., stavak 5.)

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Prekršajne odredbe – prema čl. 96. Zakona o zaštiti na radu

(... nastavak)

Za prekršaj kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 4.900,00 kuna poslodavac fizička osoba i odgovorna osoba pravne osobe.

U slučaju ponavljanja prekršaja počinitelj će se kazniti novčanom kaznom u dvostrukom iznosu.

Za prekršaj može se izreći novčana kazna na mjestu izvršenja prekršaja poslodavcu pravnoj osobi u iznosu od 10.000,00 kuna, a poslodavcu fizičkoj osobi i odgovornoj osobi pravne osobe u iznosu od 1.900,00 kuna.

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Prekršajne odredbe – prema čl. 97. Zakona o zaštiti na radu

Novčanom kaznom u iznosu od 30.000,00 kuna kaznit će se poslodavac pravna osoba koji:

- 1) sam obavlja radove na iskorištavanju šuma, ako najkasnije jedan dan prije početka izvođenja radova na privremenom radilištu na kojem će radovi trajati duže od pet dana ne dostavi obavijest tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada (članak 74. stavak 2.)**
- 2) sam obavlja građevinske radove, ako najkasnije jedan dan prije početka izvođenja radova na privremenom gradilištu ne dostavi prijavu gradilišta tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada u skladu s provedbenim propisom (članak 74. stavak 3.).**

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 4.900,00 kuna poslodavac fizička osoba i odgovorna osoba pravne osobe.

U slučaju ponavljanja prekršaja iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti novčanom kaznom u dvostrukom iznosu.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka može se izreći novčana kazna na mjestu izvršenja prekršaja poslodavcu pravnoj osobi u iznosu od 10.000,00 kuna, a poslodavcu fizičkoj osobi i odgovornoj osobi pravne osobe u iznosu od 1.900,00 kuna.

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Prekršajne odredbe – prema čl. 98. Zakona o zaštiti na radu

Novčanom kaznom u iznosu od **30.000,00 kuna** kaznit će se za prekršaj poslodavac pravna osoba:

- 1) **ako nije procijenio rizike** za život i zdravlje radnika i osoba na radu u pisanom ili elektroničkom obliku, uzimajući u obzir poslove i njihovu prirodu, ili ako procjena rizika nije dostupna radniku na mjestu rada, ili ako u postupku izrade procjene rizika nisu sudjelovali radnici odnosno njihovi predstavnici (članak 18. stavci 1., 2. i 5.)
- 2) ako poslove zaštite na radu ne obavlja u skladu s odredbama članka 20. ovoga Zakona
- 3) ako nije osigurao da pristup mjestima rada na kojim se obavljaju poslovi s posebnim uvjetima rada imaju samo radnici koji su dobili pisane upute za rad na siguran način i osobnu zaštitnu opremu (članak 32. stavak 4.)
- 4) ako odmah po nastanku smrtne ozljede i ozljede nastale u prostoriji ili na prostoru u kojem poslodavac obavlja rad zbog koje je radniku ili osobi na radu pružena hitna medicinska pomoć i zbog koje je ozlijeđena osoba zadržana na liječenju u stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi ili dnevnoj bolnici, ne obavijesti tijelo nadležno za inspekcijski nadzor (članak 65. stavci 1., 2. i 3.)
- 5) ako troškovi provođenja zaštite na radu terete radnika (članak 17. stavak 6.).

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Prekršajne odredbe – prema čl. 98. Zakona o zaštiti na radu

(... nastavak)

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 6.000,00 kuna poslodavac fizička osoba i odgovorna osoba pravne osobe.

U slučaju ponavljanja prekršaja iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti novčanom kaznom u dvostrukom iznosu.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka može se izreći novčana kazna na mjestu izvršenja prekršaja poslodavcu pravnoj osobi u iznosu od 10.000,00 kuna, a poslodavcu fizičkoj osobi i odgovornoj osobi pravne osobe u iznosu od 1.900,00 kuna.

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Uvjeti inspekcijskog nadzora

Inspekcijski nadzor se, u pravilu, pokreće **povodom** predstavke, obavijesti ili prijave pravnih ili fizičkih osoba, povodom naloga unutar rukovodne strukture Državnog inspektorata te povodom odabira inspektora sukladno planu rada. Inspektor ima diskreciono pravo ocijeniti hoće li inspekcijski nadzor biti učinkovitiji ako poslodavca obavijesti o nadzoru ili će biti učinkovitiji ako u nadzor krene bez najave. U pravilu se nadzori na gradilištima te nadzori povodom predstavki i obavijesti ne najavljuju, a kada se najavljuju to se čini jedan do tri dana prije samoga nadzora.

Tijekom nadzora inspektor rada će prije svega obaviti **očevid** na mjestima rada kod nadziranog poslodavca i pri tome se upoznati sa proizvodnim procesom te opasnostima i štetnostima na mjestima rada. Na svakom mjestu rada, na kojem ocijeni da postoje povećane opasnosti, pregledat će sredstva rada (prostoriju ili prostor, instalacije, strojeve, uređaje, alate, naprave, zaštitne i dojavne sustave, zaštitnu opremu i drugu opremu mjesta rada), osobna zaštitna sredstva, radni okoliš, sirovine, proizvode, upute na mjestu rada i sigurnosne znakove, te zabilježiti potrebne podatke. Obavit će razgovor sa zatečenim radnicima, osobama na radu, drugim osobama i neposrednim ovlaštenikom o uvjetima rada, radnim postupcima, organizaciji rada, radnom vremenu, osposobljavanju za rad na siguran način, ozljedama na radu i drugom, te zabilježiti potrebne podatke. Prikupit će i druge podatke za koje procijeni da mogu utjecati na uvjete rada na tom mjestu rada.

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Uvjeti inspekcijskog nadzora

Ako tijekom pregleda mjesta rada, inspektor rada uoči izravne opasnosti za život i zdravlje radnika ili drugih osoba, bez odlaganja će narediti ovlašteniku poslodavca da poduzme mjere za otklanjanje opasnosti pa čak i u slučaju da je za to potrebno na neko vrijeme obustaviti rad.

Ako inspektor uoči propuste radnika i neposrednog ovlaštenika za koje su propisane kaznene mjere naplate novčane kazne na mjestu izvršenja prekršaja, naplatit će propisane iznose i o tome izdati prekršiteljima potvrdu.

Nakon toga će, od osobe ovlaštene za zastupanje poslodavca u postupku inspekcijskog nadzora, zatražiti *uvid u dokumentaciju* i propisane isprave, kako bi utvrdio je su li na pregledanim mjestima rada primijenjena sva pravila zaštite na radu na propisani način. To se poglavito odnosi na ugovore o radu, radne knjižice, evidencije i zapisnike o ocjeni praktične osposobljenosti za rad na siguran način, rješenja o utvrđenim smanjenim radnim sposobnostima radnika, te uvjerenja medicine rada o utvrđenim radnim sposobnostima i dokaze o stručnoj osposobljenosti radnika na poslovima s posebnim uvjetima rada. Zatim će pregledati uvjerenja i zapisnike o ispitivanju instalacija, ispitivanju parametara radnog okoliša, strojeva i uređaja s povećanim opasnostima. Obavit će uvid u procjenu opasnosti na mjestima rada poslodavca, akte o provedbi pravila zaštite na radu, upute za rad i drugu potrebnu dokumentaciju.

6. INSPEKCIJSKI NADZOR

Uvjeti inspekcijskog nadzora

O svim provedenim postupcima i obavljenim radnjama inspektor će, u suradnji s ovlaštenom osobom poslodavca, sastaviti zapisnik o inspekcijskom nadzoru.

Ako tijekom pregleda mjesta rada, inspektor rada uoči izravne opasnosti za život i zdravlje radnika ili drugih osoba, bez odlaganja će narediti ovlašteniku poslodavca da poduzme mjere za otklanjanje opasnosti pa čak i u slučaju da je za to potrebno na neko vrijeme obustaviti rad.

Inspektor rada će poduzeti i druge inspekcijske mjere, ako je inspekcijskim nadzorom i zapisnikom utvrdio činjenice koje ga na to obvezuju. Te mjere mogu biti *optužni prijedlog* nadležnom prekršajnom sudu, *kaznena prijava* nadležnom državnom odvjetniku, te obavijest (*izvješće*) drugom nadležnom tijelu o nezakonitostima protiv kojih inspektor rada nije ovlašten postupati.